

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 2.
Telefon: 23—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMER

ELKESEREDETT HARCOK A BUG ÉS NAREV MELLETT

A lengyel hadsereg szívós védekezésben áll

A nyugati fronton nem hozhat fordulatot
az álló harc

Kanada hadüzenete VI. György király előtt
Moszkvába megy a török
külügyminiszter

Az új európai háború keleten és nyugaton teljes erővel folyik és alig tápálhatunk már reményt arra vonatkozólag, hogy a hadviselő felek talán mégis csak megtorpannak. Diplomáciai akciókkal most már nehezen számolhatunk, mert immár a fegyverek beszélnek. És ahol még látszólagos nyugalom van, ott is vésszes titokzottsággal teli a csend. Minden semlegességi fogadkozások ellenére éjjel-nappal dolgoznak az amerikai hadfelszerelési és a repülőgépgyárak, Kanada kilépett elszigeteltségéből, újabb nyolc korosztályt mozgósított a Szovjet, bűvárhajók cirkálnak már a főbb tengeri utakon, Tokióban izgalmas tárgyalások folynak, katonai vezetés alá kerülnek még a békés Svájcban is a hírszolgálati irodák. Lázas előkészületek folynak mindenütt és rövid tiz nap történései máris megváltoztatták a világ arculatát. Még két hete sincsen és mennyi anyagi és lelki érték ment máris romlandóba. Tiz nap eseményei talán mégis komoly figyelmeket szolgálhatnak, hogy el-

kerüljük a legrosszabbat, a beláthatatlan hosszú ideig tartó világháborút.

Még csak a második hetébe fordul a háború és máris áldozatokat követel még a harcterektől távofékvő békés országokban is. Akadnak ugyanis olyanok, akik a halálba menekülnek a jövőtől való félelmükben. Így cselekedett egy szatmári, hatvanöt éves magánzó is, aki úgy végzett magával, hogy borotvával elvágta a torkát. A vizsgálat kiderítette, hogy az öregúr annak idején résztvett a háboruban és súlyos idegbajjal tért vissza a harctérről. Az utóbbi időkben szakadatlanul hangoztatta, hogy nem bírja elviselni egy újabb háború megpróbáltatásait. Mikor azután egymás követték a lesújtó hírek, majd tényleg bekövetkezett az összeütközés, itthagya ezt a számára elviselhetetlen világot, mert rabul ejtette lelkét az a nagy nyugtalanság, amely az egész emberiséget éppen úgy gyötéri, tépi, mint a sziklához láncolt Prometheus mellét mardossa a kegyetlen keselyű.

A keleti front helyzete

Lublinból jelenti a Rador: A Havas iroda jelentése szerint negyvennyolc óra óta elkezdett küzdelem folyik a Visztula és a Bug mentén a Modlin-Nowidorski és Serock vonalon. E csata kimenetelétől függ, hogy a lengyelek átesoportosthátak-hadereiket az új védelmi vonalra. Ezért védik minden erejükkel Varsót, amely a Visztula bal partján fekszik. Ez az új védelmi vonal a Visztula által alkotott természetes akadályok mentén húzódik el Varsótól északra és délre. A védelmi vonal Kelet-poroszországtól a szlovákiai hegyekig terjed nyolc szögű alakban, amelynek kiugró pontját a Visztula és a Bug összefolyása képezi és északról dél felé halad a következőképpen:

1. Az ugynevezett Vörös erdő, amely Bialistoktól északnyugatra fekszik és áthúzódik a Bug mellékfolyóin és a Narew folyón.
2. A Bug mentén halad egészen a Visztuláig és e vonal elől még a Narew folyó is védi. Itt most véres harcok folynak a Lomza, Ostrolenka és Pultusk vonalon.
3. Ha a Narew folyót a németek átlépik, egy mocsaras környékre kerülnek, ahol a motorizált haderők értéktelenek.
4. A lengyel védelmi vonal Modlingtől követi a Visztula folyását egészen a Son torkolatáig, amely a volt orosz határnál van.

A Havas ügynökség jelenti, hogy a lengyel ellenállás a Visztula középső részén és a San folyó környékén, ahol mocsarak vannak, megerősödött. A lengyelek még nem vetették harcba e szakaszra vont valamennyi tartalékaikat.

A Német Távirati Iroda közli: Gdynia város körülkerítése tovább folyik. A német csapatok elfoglalták Neustadt és Putzig városokat.

A német véderő főparancsnokság jelentése szerint a német csapatok szombatn megszállták Lodz

városát. Ugyancsak Berlinből jelenti, hogy a lengyel kormány, miután a német csapatok előnyomulása Lublint is fenyegeti, vasárnap délelőtt áttette székhelyét Lembergbe.

„VASSAL ÉS TÜZZEL NEM LEHET A LENGYELEKET LEGYŐZNI”

A római Tribuna haditudósítója, aki a német páncélos osztagokkal együtt vonult be Krakkóba és Varsóba, azt írja, hogy amikor a páncélos küllőitmenyek lengyel gépfegyveres osztagokkal találják szembe magukat, nem állnak meg, hanem megkerülnek az akadályt. A lengyel gépfegyverek elintézése a páncélosok következő feladata, akik gépfegyvertűzet zudítanak a lengyelekre, vagy rőpcédulákkal árasztják el őket, amelyben felhívják a lengyel katonákat, hogy ne harcoljanak tovább, mert hiábavaló minden ellenállás. Ennek a rendszernek a tudósító szerint nagy hatása van és a lengyelek sokszor feladják a harcot. Mindamellett meg kell állítani — írja az újságíró —, hogy a lengyelek vitéz katonák és nem könnyű őket megnyerni. Vassal és tüzzel nem is lehet őket legyőzni, de annál nagyobb hatással van rájuk egy rőpcédula, vagy egy rádió hír.

A BUCURESTI LENGYEL KÖVETSÉG HAMIS RÁDIOHÍREKRŐL

A bucaresti lengyel követség közli, hogy több német rádióleadó állomás és különösen Boroszlo a lengyel leadóállomások hullámhosszát használták. A törvénytelen hullámhosszakon dolgozó adók valótlán híreket közöltek, mint például Varsó és Lemberg, valamint más lengyel városok elfoglalását. A lengyel követség a meghatározottabb formában cáfoja az ily módon terjesztett valótlán híreket.

Varsó egész polgári lakossága harcban áll

Varsói hivatalos jelentés közli, hogy a fővárost a hétfőre virradó éjszaka folyamán 14 repülő-támadás érte. A támadásokban hetven német bombavető repülőgép vett részt. Ezek közül tizenötöt lelőttek. Hat a város közepén zuhant le, kilenc pedig a külvárosokban.

A lengyel távirati iroda jelentése szerint Varsó környékén visszaverték a német osztagokat, amelyek hátrálóban vannak.

Berlinből jelentik: A német páncélos csapatok varsói benyomulása után, a lengyel rádió felhívására, Varsó egész polgári lakossága felvette a harcot a németek ellen. A lakosság az utcákon csapdákat ásott és a házakból, valamint az ablakokból sortűzet zúdítottak a németekre, akik nem tudtak ellenállni és kénytelenek voltak a fővárosból kivonulni.

Párisból jelentik: A Varsó II. rádióállomás vasárnap este közölte, hogy a Pilsudszky-téren hatalmas tömeg előtt német bombák robbantak fel. Közölte a rádió azt is, hogy Lipsky volt berlini lengyel nagykövet tegnap Vilnába érkezett és azonnal az ottani temetőbe ment és tiszteltgette Pilsudszky sírja előtt.

REPÜLŐGÉPEK BRAVÓRJAI A LENGYEL-ORSZÁGI ELŐNYOMULÁSNAI

A Times katonai szakértője foglalkozik a lengyel hadsereg helyzetével és azzal a szereppel, amelyet a német repülők a szárazföldi hadsereggel karöltve betöltenek. Nemcsak a közlekedési vonalakat bombázzák állandóan a repülők, hanem önálló támadásokat hajtanak végre. A német hadseregnek kitűnő repülőgépek állnak rendelkezésre és ezek hát- és oldaltámadásokat hajtanak végre anélkül, hogy komolyabb veszedelm fenyegetné őket. A gyengébb lengyel egységeket, mielőtt még ellen-támadásba mehetnének át, megsemmisítik. A cikkíró elismeri, hogy a lengyel katona hagyományaihoz képest nagy vitézséggel harcol, majd pedig a met hadsereg nehézségeiről írva megállapítja, hogy azok a gyors előnyomulás következményei. A németeknek ki kell javítani a visszavonuló lengyel csapatok által tönkretett hidakat és alagutakat, hogy az utánpótlásról gondoskodhassanak.

Ezután a nyugati front eseményeiről megállapítja azt, hogy itt a franciák nyomása napról-napra erősödik. Arról azonban nem lehet szó, hogy rövid időn belül túlságosan jelentős eredményeket érjenek el. A frontok kialakulása és állandósulása Lengyelországban csak akkor lehetséges, ha a csapatok néhány napig fel tudják tartóztatni a németek előnyomulását.

MAGYAR LAP A LENGYEL ELLEN- ÁLLÁSÓRÓL

Budapestről jelentik: A hétfőn reggel megjelent magyar lapok a lengyel hadsereg ellenállásáról hosszabb cikkekből számolnak be. A „Nemzetőr” ezeket írja: Varsó ellen! Még messze vagyunk a német-lengyel dráma utolsó felvonásától. A lengyelek ugyanazt a taktikát alkalmazták, mint amit sikerrel használtak fel a múltban.

AMERIKA A LENGYELEKÉRT

Washingtonból jelentik: Az amerikai Vörös Kereszt 50 ezer dollár segélyt szavazott meg a lengyel Vörös Kereszt számára. Az összegből kórház-felszereléseket vásárolnak. Az amerikai Vörös Kereszt ezenkívül 5 ezer dollár segélyt nyújt a párisi amerikai kórháznak.

Francia tábornok vezeteti a lengyel ellentámadást

Rómából jelentik: Hétfőre virradó éjszaka Varsóból olyan hírek érkeztek, hogy a lengyel csapatok ellentámadásba mentek át. Ezt az ellentámadást egy ismert, magasrangú francia tábornok vezette, aki állítólag már kezébe vette a lengyel hadsereg újjászervezését is.

A Visztula tulsó partján nagy tüzéségi erőt vontak össze a lengyelek

Párisból jelentik: A lengyel főhadiszállás-hoz beosztott francia és angol haditudósítók jelentése szerint a lengyel hadsereg visszavonulása és

a lengyel kormány székhelyének Lembergbe való áthelyezése előre megállapított terv volt

és a lengyel csapatok visszavonulását ezért rendszeresen hajtották végre. Ez az átcsoportosítás most véget ért és ezért a

a Visztula partján a lengyelek olyan tüzéségi erőt vontak össze, amilyenre Kelet-Európában eddig még nem volt példa.

Varsótól 10 kilométernyi területen elkeseredett

A nyugati fronton egy hete tart a harc

A Havas-ügyenökség a háború második vasárnapján Páris életéről helyszíni képet adott. A beszámoló elismeri, hogy a háború nyolcadik napján a hangulat egészen más, mint a békeidőben. Megjegyzik a tudósítók, hogy a lakosság eléggé gyorsan alkalmazkodott a körülményekhez. Sokan kénytelenek állandóan magukkal hordani gázárcukát, hogy azt szükség esetén felvehessék. Az utcákon és a tereken mozgóországok sokszor igazolásra szólítják fel a járőreket, akiknek főleg katonai helyzetüket kell igazolniuk. Igen sok üzlet zárva van, mert ezeknek tulajdonosai hadbavonultak. Az önkéntesek sorozása szokatlanul élénk tempóban folyik. Az idegenlégió sorozási irodája előtt hosszú sorokban ezer számra állnak a jelentkezők. Ezek között igen sokan vannak a lengyelek. A másik sorozó irodában az északafrikai gyarmatok Franciaországban levő állampolgárai jelentkeznek nagy számmal. A vasúti forgalom napról-napra javul és Párisban is most már sűrűbben indítják a földalatti járatokat. Az újonnan mozgósítottakat minden fennakadás nélkül szállítják kijelölt helyeikre, de emellett a rendes pogári forgalom is megindult. Az úgynevezett Calompe-stadionban 20.000 külföldit tartanak őrizet alatt, akiknek az igazolása gyorsan folyik. Ezeknek egyik része fogva marad és internálják őket, másik részüket sürgősen kiutasítják és többeket pedig besorozzák a hadseregbe.

A NÉMET-FRANCIA FRONTON MEGHUSZULT A VILLÁMHABORÚ

Párisból jelentik: A háború első hetének befejezése után a katonai tevékenységgel foglalkoznak a hétfőn megjelent francia lapok. Megállapítják, hogy a francia hadvezetőség nagy erőfeszítéseket tesz az emberélet kímélésére.

A Petit Journal így ír: Nem lehet számitani arra, hogy néhány napon belül nagy események következzenek be. A hadvezetőség nem áldozza fel a katonák életét okatlanul olyan harcokban, amelyek nincsenek kellően előkészítve. A háborút úgy kell megnyernünk, hogy minél több katonánk életét megmenthesük.

A Matin megállapítja, hogy a támadásokat módszeres stratégiai előkészítés után hajtják végre. Gamelin tábornagnak gondja van arra, hogy feleslegesen ne folyjon a francia vér. Biztosak lehetünk afelől, hogy csak kellő előkészületek után kerülnek harcba a francia hadosztályok.

A L'Époque szerint a háború hosszú tartamu lesz, mert takarékoskodni kell katonáinkkal és ezért el kell fogadnunk a hosszú lejáratot. Németország már el is vesztette a háborút, mert a gyors háborúra rendezkedett be, amivel annyiszor fenyegetőzött. Nem sikerült neki a földön és a levegőben megakadályozni mozgósításunkat és a haderők összpontosítását és nem sikerült neki még a háború előtt tétérde kényszerítenie bennünket. Semmi ilyen nem történt. Csapataink helyükön vannak és a mozgósítást minden zökkenő nélkül végrehajtottuk. A lengyel harcterrel foglalkozva megállapítja a lap, hogy az nem kétségbeesztő, mert az új állásokba való visszavonulás rendszerben történt és nem zavartak meg, mint azt egyesek remélték. A lengyelek most a második marnai csatára készülnek el.

A Petit Parisien a nyugati front katonai helyzetéről ír és megállapítja, hogy a németek 24 óra óta erősen tartják az északkeleti frontszakaszt és megkísérik a franciák ál-

csata dúl. Varsóban benzint, petróleumot a pogári lakosság továbbra is korlátlanul beszerezhetsen.

FELROBBANTOTTÁK A JASLOI PETRÓLEUMFORRÁSOKAT

Bázelből jelentik: Ideérkezett jelentések szerint a visszavonuló lengyel csapatok Galiciában felrobbantották Jaslo petróleumforrásait. A Narev-frontról érkezett jelentések szerint a lengyelek a Narev és a Bug vidékén kemény ellenállást fejtenek ki és a megrövidített front előnyeit kihasználva, feltartóztatták a német gépesített csapatok további előnyomulását.

tal elfoglalt területek visszavételét. Az ellenséges támadások nem változtatták meg a helyzetet. Az előretolt gépfegyveres különítmények tüzelése alatt megtört a németek előnyomulása. A német tüzéségi erélyes közbelépéseinek sem volt eredménye, mert a francia csapatok a Siegfried-vonal legkülsőbb erődítményeit már elérték. Ez az erődítmény elég távol van a tulajdonképpeni határtól. A francia tüzéségi igen sokat segített a Saar és a Vogézek közötti előnyomulásban és ennek köszönhető, hogy Saarbrückentől és a Moseitől délre az előnyomulás állandósult. Sierk közelében a németek ellentámadása meghusult és mindazokat a területeket sikerült megőrizni, amelyeket a francia csapatok meghódítottak.

A német rádió is elismerte, hogy a franciák német területen állanak

Zürichből jelenti a Rador: Vasárnap délután fél 6 órakor a német rádió első ízben jelentette, hogy francia csapatok léptek német területre, ahol érintkezésbe kerültek a német csapatokkal. Az összeütközések a meg nem erősített vidéken folynak.

Ugyancsak jelentették a német rádiók, hogy német repülőgépek Lublint, a lengyel kormány ideiglenes székhelyét bombázták. A német csapatok elérték Vloclavet helységet, Varsótól nyugatra és előnyomultak Plocktól északkeletre a Visztula

Miért nem tett Göring említést a nyugati frontról

Párisból jelenti a Rador: Göring szombati beszédét élesen bírálják a francia lapok. A Petit Parisien megállapítja azt az érdekes tény, hogy Göring marsall úgy beszélt hallgatóinak, mintha a nyugati határon meg sem kezdődött volna a háború. Csak arra helyezte a fősúlyt, hogy a német hadosztályok az erődítményekben megátolnak minden előnyomulást. A marsall beszédéből kiviláglik az is, hogy a front mögötti lakosságnak fogalma sincs arról, hogy a francia hadsereg megnyitotta a diadalmos előnyomulást utját a Mosel és a Rajna között.

A L'Oeuvre vezércikkben foglalkozik Göring beszédével és megállapítja, hogy a német kormány tisztában van a nyugati harcra folyó háboru nehézségeivel. Rá fog jönni arra, hogy a legjobb megoldás lenne számára, ha Lengyelországból kivonulna, mert arra nem számíthat, hogy Anglia és Franciaország elárulják Lengyelországot. A fegyvert csak akkor tesszük le, ha az igazság győzedelmeskedett.

Londonból jelenti a Rador: Az Observer állásfoglalása világos. Jelenleg közvetlen segínyt a lengyeleknek nem lehet nyújtani a harcban, amelyet szabadnagykürt és létéükért folytatnak. Lehet, hogy a dolgok jobbra vagy még rosszabbra fordulnak a

Elzárták a német kikötők felé vezető tengeri utakat

Londonból jelentik: A brit hajóegységek elfoglalták helyüket és vasárnap teljesen elzárták a német kikötők felé vezető kereskedelmi utakat. Londonban ezzel kapcsolatban megállapítják, hogy a helyzet egészen más, mint 1914-ben volt, mert a német haditengerészet egyetlen egysége sem tartózkodik német vizeken kívül. Angol haditengerészeti körökben számítanak arra, hogy a német hadihajók megkísérik az angol blokádt áttörését és

Vasárnap mindenütt a franciák győztek

A Havas ügyenökség jelenti: Most, amikor a keleti hadszínterén megkezdődött a döntő ütközés Varsó elfoglalásáért, bizonyos nyugalom állott be a Rajna és a Mosel között. A vasárnapi harcok jelentés csak arra szorítkozott, hogy megállapítsa a német ellentámadások megindulását, amelyekkel akadályozni akarják a francia előnyomulást a Siegfried-vonalak felé. A francia csapatok pénteken szombaton „A senki földjén” megtartották állásukat dacára az ellenség erőlyes támadásainak. A zal a kijelentéssel, hogy „éjjel nem változott a helyzet”, a hadvezetőség azt akarta jelképezni, hogy a csapatok továbbra is harcban állottak a Saar folyó völgyében és a Warndt erdőben. Az ellenség a Lezterbach folyón átvezető hidakat elpusztította. Az előnyomulást a Wollingen ipari városon halad keresztül. Tegnap a harcok napja volt és ez mindenütt a francia csapatok győzelmével végződött. Az előnyomulás tovább tartott, rendkívül fontos állásokat foglaltak el a csapatok, de ezeknek helyzetét a főgyőzelmek nem árulja el.

TÖBB FONTOS NÉMET ÁLLÁST ELFOGLALTAK A FRANCIAK

A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése szerint a Havas-ügyenökség a következőket fűzött: A francia és a német csapatok heves összeütközés során találkoztak egymással. A Siegfried-vonal első erődítméi ellen tovább folytak a francia csapatok támadása. Az ütközetek közöttben több fontos harcászati előnyöket szolgált a német falvakat, dombokat és állásokat foglaltak el a franciák. A német csapatok szívesen védik azokat a helyeket, amelyek megfigyeléskor szolgálnak. A francia előőrsök tovább folytatják előnyomulásukat.

Párisból jelenti, hogy a nagyvezérkar szeptember 11-iki jelentése a következő: Az elmúlt éjszaka általában nyugalom uralkodott. Csapatok helyi előnyomulásokat hajtottak végre.

mentén. Lomza város környékén nagy ütközet folyik.

Amszterdamból jelenti a Rador: A katonai hadműveletekkel kapcsolatban a Telegraph című lap a következőket írja: A világnak nem szabad nagy csatákra vagy időelőtti offenzívákra várnia, mert a háborut nemcsak halottakkal, hanem élő emberekkel is meg lehet nyerni. A lap londoni tudósítója szerint Anglia végső célja a hitlerizmus megbuktatása, amit csak hosszú és nehéz műveletek után lehet elérni.

Visztula partjain, mi azonban szilárdan állunk Lengyelország mellett éppen úgy, mint Belgium mellett állottunk a világháborúban. Miként a múltban, úgy most sem lehet békét kötni anélkül, hogy az előző állapotokat meg ne szüntessük. Erre számtalan példa van. Az 1914-ben rabszolgaságba hajtott Belgium ma szabad. Erre kell, hogy emlékezzen a lengyel nép is.

„ANGLIÁT NEM LEHET FRANCIAORSZÁGTÓL ELTAVOLITANI“

A francia sajtó Németország állítólagos béke tervéről is, amellyel a német kormány a lengyel fronton befejezett hadműveletek után kíván előállni. A közvélemény továbbra is erősen hangstabilizálja, hogy az ilyen kezdeményezésre a nyugati hatalmak csakis elutasító választ adhatnak. Pertinax cikkében rámutat arra, hogy Németország francia-angol egység megbontására törekszik. A Paris Soir hangsúlyozza, hogy a német diplomácia kísérlete francia és angol részről egyaránt komoly elutasításba ütközik. Az Intrazeant szerint Németország máris békeoffenzívát készít elő, de számtalan esetben csatlakozni fog. A lap hivatkozik Gamelin és Gort tábornagyi egységes haditervére, melytől győzelmet remél.

már a legközelebbi jövőben bekövetkehetnek, az első komolyabb tengeri csata.

A NÉMET TENGERALATTJÁRÓK MŰKÖDÉSÉN

Londonból jelenti a Rador: Egy tengerész, ak a német tengeralattjáró támadás előtt elmenekült Warwick hajó parancsnoki hídján állott, a következőket mondotta el az újságíróknak:

— Két tengeralattjárót pillantottam meg, amelyek közül az egyik előttünk állott. Nyomban cikk-cak irányt vett fel hajónk és sikerült elmenekülnünk. Ez pénteken este történt. Kevesel utóbb feltűnt egy másik tengeralattjáró, mintegy harminc mértföldnyire hajónk mögött. Keves utasunk volt és sikerült eltávololnunk előttük azt a veszélyt, a melyben forogtunk. Szikratávíron segítséget kértünk az angol hadihajóktól, amelyek meg is érkeztek.

Halállal büntetik azt a csehet, aki Németország ellen harcol

Egyik svájci lap beszámol arról, hogy a párisi volt csehszlovák követéség felhívást intézett a külföldön tartzkodó csehszlovákiai állampolgárokhoz, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek a régi Csehszlovákia felszabadítása érdekében a most szervezés alatt álló légőbba. A lap szerint a mozgalom élén Ossucky, Csehszlovákia volt párisi követe áll. Közölnék a svájci lapok egy másik felhívást is, amelyet a cseh—morva védnökség adott ki, amely szerint, ha a Németország és Szlovákia elleni harcokban volt csehszlovákiai állampolgár esik fogságba, úgy azt minden további nélkül azonnal kivégzik.

Prágából jelentik: A cseh—morva védnökség ma hivatalos felhívást adott ki. A védnökség elnöke felszólítja Csehország és Morvaország valamennyi lakosát és külföldön tartzkodó állampolgárát, hogy a külföldön létesülő bármely katonai szervezetbe való belépés hazaárulás és a legsúlyosabb büntetéseket vonhatja maga után. Különösen súlyos elbírás alá vonják azokat, akik mint külföldi katonai alakulatok tagjai, a Németország elleni harcokban fogságba esnének.

AZ OSZTRÁKOK SEREGET SZERVEZNEK ANGLIÁBAN

Londonból jelentik: Az Angliában élő osztrákok végrehajtó bizottságot alakítottak. Ennek a bizottságnak az a feladata, hogy Angliában képviselje azokat az osztrákokat, akik az Anschlusst nem ismerik el és megszervezzék a katonai együttműködést a brit haderővel.

AZ OLASZ HAJÓK ELHAGYJÁK A SPANYOL KIKÖTŐKET

Madridból jelenti a Rador: Azok az olasz gőzösök, amelyek a háború kitörése előtt a vigoi kikötőbe menekültek, felszedték horgonyaikat és eltávoztak. A kikötőben 30 német hajó maradt és ezek rádiókészülékét lepecsételték.

CSAK OKTÓBERBEN HIVJÁK ÖSSZE AZ AMERIKAI PARLAMENTET

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya még nem állapította meg a parlament összehívásának idejét. Valószínű, hogy a törvényhozás október első napjaiban ül össze és ezen elsősorban a semlegességi törvény módosítását tárgyalják, különösen azokat a rendelkezéseket, amelyek megtiltják a hadviselők számára a fegyver- és lőszerszállítást.

A Newyork Herald „Sürgős intézkedések” címmel cikkét közli és ebben azt a véleményét fejezi ki, hogy Roosevelt elnöknek a leggyorsabban össze kell hívni a kongresszust, hogy azon a semlegességi törvény tiltó rendelkezéseit megszüntessék. Az elnök és az amerikai nép többsége a kivételi tilalom felfüggesztését kívánja, mert a baráti államokat támogatni kell, amelyek nagy bátorsággal vették fel a küzdelmet az egész világot fenyegető veszedelemmel szemben. Ha Anglia, Franciaország és Lengyelország együttesen nem tudnák feladatukat végrehajtani, akkor számítani kell arra is, hogy a támadást Amerika ellen is kiterjesztik.

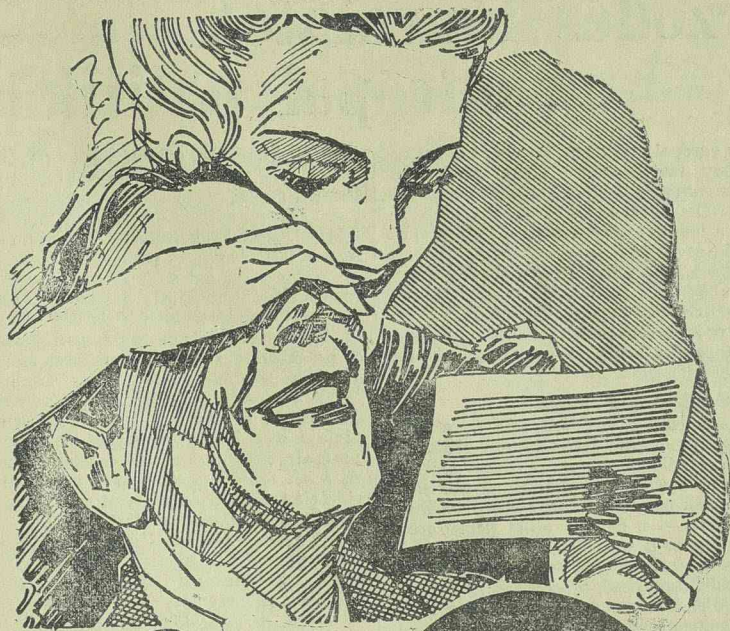
A török külügyminiszter Moszkvába megy

Ankarából jelentik: Politikai körökben híre jár, hogy Saracioglu török külügyminiszter rövidesen Moszkvába utazik, hogy Potemkin külügyi népbiztos helyettes áprilisi ankarai látogatását viszonzozza.

A Stefani-ügynökség jelenti: Weygand tábornok Bevruthból tegnap repülőgépen Ankarába érkezett. A tábornok tárgyalásainak befejezése után ismét Bevruthba tér vissza és nem Párisba, ahogyan azt állították.

JAPÁN ÚJBÓL RENDEZI VISZONYÁT A HATALMAKKAL

Tokióból jelenti a Rador: Abe tábornok, a japán miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány halandó a külföldi hatalmakkal való viszonyát újból rendezni és nem késlekedik új megbeszéléseket kezdeni Angliával, ha annak eredményéről meg volna győződve. Abe kijelentette, hogy Japán nem avatkozik az európai konfliktusba, mert Hitler kancellár hibájából tört ki a háború.

2 NAP MULVA

Két nap múlva lesz az ÁLLAMI SORSJÁTÉK III. osztályának a huzása.

A SZERENCSE MOSOLYOG ÖNRE

Vilmos császár szerint Hitler uralma összeomlás előtt áll

Londonból jelenti a Rador: A Sunday Timesben cikk jelent meg, amely arról számol be, hogy Vilmos excsászár üzenetet küldött Hitler kancellárnak, amely figyelmezteti őt arra, hogy összeomlás előtt áll, amely még nagyobb lehet, mint 1918-

ban volt.

A kancellár nem volt hajlandó Müller bárót a volt a császár szolgálattelve tisztjét fogadni, aki az üzenetet hozta. A bárót később a külügyminisztérium egyik tisztviselője fogadta.

Kanada hadat üzent Németországnak

A Havas ügynökség jelenti: A kanadai parlament szombati ülésén úgy határozott, hogy Nagy-Britannia mellé csatlakozik és hadiállapotban levőnek tekinti magát Németországgal. A képviselőház egyhangulag szavazta meg a kormány által beterjesztett javaslatot. Vasárnap délnél összeült a minisztertanács, hogy megfogalmazza a Németország-hoz intézendő hadüzenetet. A hadüzenetet az ottavai német főkonzulhoz juttatták el, aki azt nyomban továbbította Berlinbe. A főkonzul s a konzulá-

tus személyzete hétfőn hagyták el Ottavát és Newyorkba utaztak.

A Manchester Guardian vezércikkben foglalkozik Kanadának a Németország ellen folyó háborúba való belépésével és nagy meglepődését fejezi ki. Kiemeli a lap a kanadai franciák nagy lelkesedését. Lapointe igazságügyi miniszter közölte, hogy számos kérvény érkezett hozzá az önkéntesek részéről. A kanadai kormánynak nem fog nehézséget okozni, hogy hatalmas harsereget állítson fel.

Anglia nem enged Moszkvának szállítani

Moszkvából jelenti, hogy itteni kormánykörökben megállapítják, hogy az utóbbi időben egyre több angol cég tagadja meg a megrendelt és kifizetett gépek és árucikkek leszállítását. Az angol cégek azzal indokolják eljárásukat, hogy az angol

kormány rendelkezései szerint jártak el és tagadták meg kötelezettségeik teljesítését. A Szovjet londoni kereskedelmi kirendeltsége felvilágosítást kért az angol kormánytól mintegy 800 különböző gép szállításának megtagadása miatt.

Szerződés-láncolatok az európai politikában

Az európai helyzet az orosz-német egyezmény megkötésével olyan radikálisan megváltozott, hogy a különböző országok közvéleményét kezdő erősen foglalkoztatni a kérdés: milyen szerződések vannak még érvényben a világháborút követő paktomás időkben és egyáltalán a tárgyalásoknak, konferenciáknak, megegyezéseknek és ezek összekapcsolásának milyen tekervényes fordulatain keresztül jutottak el a kis- és nagyhatalmak mai kapcsolataihoz.

AZ ELSŐ MEGLEPETÉS.

A fegyverszünetet követő negyedik év a szerződések szempontjából igen jelentős volt. 1922. két ma is étegen aktuális megegyezés dátumát jelentette. Rapallót és a washingtoni flottaegyezményt!

Rapalló — ami minden látszat ellenére sohasem szünet meg létezni — a háború utáni német-orosz közeledés első etappe-ja volt. 1922. őszén zajlott le az emlékeztető gónuai világgazdasági konferencia, az első nemzetközi találkozó, amelyen Szovjetorszország képviselője, Csicserin is megjelent. Ezt használta fel Rathenau német külügyminiszter a rapallói kirándulásra, ami már szintén meglepetési politikai jegyében történt, vagyis még a német delegáció beavatlan tagjai sem tudták, hogy milyen játszmát kevernek a kulisszák mögött. Elég annyi, hogy Németország Rapallóban, mint európai hatalom elsőként elismerte Szovjetországot és vele a normális politikai, diplomáciai és gazdasági érintkezést felvette.

Ennek a bombának akkor is óriási hatása volt. Talán nem lesz érdektelen, ha idézzük néhány sort Winston Churchill leveléből, amit a hír kipattanása után írt lord Cursonnak: „Miként Ön, én is nagyon sokat töprengem ezen a gónuai meglepetésen. Régióta előrelátom annak veszedelmét, hogy Németország és Oroszország együttesen izzessen politikát. Véleményem szerint az egyetlen módszer arra, hogy elkerüljük, vagy legalább enyhítsük ezt a káros orientációt, az lett volna, hogy háromoldalú megértést létesítsünk Németország, Franciaország és Nagy-Británia között.”

Bár a Ruhr megszállását követő viharos periódusban Anglia suba alatt támogatta Németországot és igyekezett az utat egyengetni a győztes és a legyőzött hatalmak között, tény, hogy a Churchill által óhajtott „hármass megértés” valójában sohasem jött létre, de három évvel Rapalló után legalább is zálogát és lehetőségét megteremtették: Locarnót.

Rathenaut meggyilkolták. De 1926-ban Berlinben új megállapodás még szorosabbra fűzte a szovjet-orosz-német viszonyt. Ez a szerződés már „bizalomteljes együttműködésre” kötelezte a két felet. Igaz, hogy a nemzeti szocializmus uralomrajutása után a propagandaminisztérium elhanyagolta az eseményt, de tény, hogy 1933-ban — jólinformáltak szerint a hadsereg vezetésének kívánságára — Hitler kancellár meghosszabbította a berlini német-orosz megállapodást.

AMIKOR MEG HITTEK A BÉKÉBEN.

Az 1922. évnek másik, döntő fordulata a washingtoni flottaegyezmény volt. Az Egyesült Államok elnökének székhelyén tulajdonképpen három szerződést kötöttek. Az egyik a fennálló négyhatalmi egyezmény volt, a Csendes-óceáni biztokviszonyok rögzítésére, az USA, Anglia, Japán és Franciaország között. A másik, a ma is érvényben lévő kilenctehatalmi szerződés, amelyben az előbbi négy hatalom, valamint Kína, Olaszország, Belgium, Hollandia és Portugália Kinában biztosította a nyitott kapu politikáját. E szerződés körül volt a tiensini viszály, a honkongi közbiztonság, a tokiói japán-angol megbeszélés mostanában. A harmadik washingtoni szerződés volt a tulajdonképpeni flottaegyezmény, öt hatalom: a Brit Birodalom, az USA, Japán, Olaszország és Franciaország között. Ez a megállapodás 1936. végén lejárt, Japán és Olaszország nem hosszabbították meg.

1935. tavaszán a német kormány megkötötte az angol-német flottaegyezményt, ami a brit admirális felfogása szerint az európai béke tartós fennállásának lehetett volna biztosítéka. Ezt a megállapodást, melyet Hitler kancellár kötött, ő maga érvénytelennek nyilvánította, ez év tavaszán, a cseh protektorátus bevezetése után.

De térjünk vissza a tengerről a szárazföldre és a jelenből a múlthoz.

1924. januárjában Franciaország megkötötte a katonai szövetséget Csehszlovákiával.

1925. Locarnó éve. Ez volt a legkomolyabb és a megbízhatóbb szerződés, amelyet Európa ebben a században ismert. Először próbálták meg a részve-

vők, hogy szabadelhatározásból — részben német javaslatra — századokon keresztül fegyverrel körülbombolt rajnai határokat végérvényesen nyilvánítsák. Locarno kölcsönös meg nem támadási szerződést jelentett Franciaország, Belgium és Németország között, Anglia és Olaszország kezességével.

De a világ akkor fellérgzett és igazán őszinte reményekkel köztötte a locarnói szerződést. Ma már majdnem történelmi távlatból e lis lehet mondaní, hogy a látszatbéké rövid éveit 1925—30 között és az akkori gazdasági fellendülést ez a megállapodás tette lehetővé.

A kuriózum kedvéért ismét Churchillt idézzük: „A locarnói szerződés — írta 1930-ban — európai párja a washingtoni egyezménynek, amely a Csendes-óceán békéjét rendezte és biztosította 1921-ben. Ez a két fenséges eszköz adja a reményünket a civilizáció fenntartásához. Mint a békének két iker piramisa, emelkednek rendíthetetlenül az Atlanti-óceán két partján. Ezek a Népszövetségnek és a Kellogg-paktumnak gránit-alapjai, amelyeken a jövő társadalmi szerkezte épül”. Milyen csodálatos optimizmus még az élesenlátó Churchill részéről is!

1925. decemberében létesült egyébként a szovjet-orosz-török meg nem támadási egyezmény is, a melyet néhány év alatt a szovjetnek valóságos meg nem támadási hálózata követett. Tulajdonképpen a szovjet adta először ilyen rendszeres mintáját a kétoldalú szerződéseknek, amit aztán a Harmadik Birodalom politikája is követendő példaképnek érzett. A Kellogg-paktumot — ki van, aki erre nem emlékszik? — 1929 nyaratól kezdve nem kevesebb, mint tíz szovjet-orosz meg nem támadási szerződés követte, különböző államokkal. Közülük még a Kellogg-paktum évében a Lengyelországgal való kölcsönös meg nem támadási egyezmény. 1929 februárjában ez a kölcsönös orosz-lengyel-román és a szovjet-balti ál-

A lengyel-német szerződés

A balkáni államok ugyanis 1934. február 9. óta szövetségbe tömörültek, amiből csak az időközben már megszűnt Albánia és Bulgária nem csatlakoztak. A szövetség tagjai balkáni határaikat minden balkáni támadás ellen kölcsönös segélynyújtási ígérettel vélik biztosítani.

A balkáni szövetség proklamálása után egy hónappal hivta életre Mussolini a római paktumot. Ebben Ausztria, Magyarország és Olaszország vettek részt igen szoros politikai együttműködés keretében. Minthogy az egyik tagállam azóta megszűnt létezni, a római paktum önmagától felhomlott, hely sebben helyreállott az eredeti, kétoldalú olasz-magyar szerződéses viszony.

Itália még a római paktum életre hívása előtt, 1933-ban barátsági és semlegességi szerződést kötött Szovjetországgal. Ezt a spanyol polgárháború idején nem hangsúlyozták, viszont most újból emlékeztetnek rá.

Németország az orosz-olasz egyezmény évében, 1933 októberben lépett ki a Népszövetségből, amit a német nép a Hitler kancellár által erendelt népszavazáson egyöntetűen helybenhagyott. Az európai politika irama tulajdonképpen ettől az időponttól kezdve gyorsult meg, míg végül most eljutottunk a valóban lélegzetteláító tempóhoz. 1935-ben következett be a döntő fordulatok ideje.

1934. január 25-én magának a német közvéleménynek legnagyobb meglepetésére meg nem támadási szerződés létesült, tíz éves időtartammal Németország és Lengyelország között. Bár az 1921-ben létrejött francia-lengyel szövetség továbbra is fennállt, Franciaországot mégis nyugtalanította a lengyel külpolitika áthangolása és ezért Oroszországnál keresett egyensúlyt. Barthou külügyminiszter előbb keleti paktumot akart létrehozni, amikor azonban Németország, melynek vezetői a keleti határokat illetőleg soha nem voltak hajlandók olyan nyilatkozatot tenni, mint a nyugati határookra vonatkozóan, megtagadta a részvételt a keleti paktumban, előbb 1933 májusában létrejött az orosz-francia segélynyújtási, majd az orosz-csehszlovák segélynyújtási egyezség.

Németország a lépés következtében jogosultnak érezte a locarnói szerződés felmondását, ami 1936 márciusában meg is történt. Ez volt a döntő fordulat. Hitler kancellár 1936. április 1-én tervezetet nyújtott át Eden külügyminiszternek, amelyre a locarnói rendszert kétoldalú egyezményekkel kívánta pótolni és azaz Nurembergben 25. október 25. határozati szerződést ajánlott fel. Hosszu diplomáciai formáltságok következtek ezután, végül a terv elbukt. Németország fordult az angol-francia viszonylatban való kiegyezés gondolatától és Olaszországhoz közeledett. 1936. július 11-én kötötték

E héten csak 2 napig
Temesvároitt utoljára

TARANTELLA

Jeanette MacDonald-a

amok meg nem támadási szerződésévé bővült. A más szóval egész Kelet- és Észak-kelet-Európában lerögzített status quo-t jelent.

1927. az olasz politikának volt mozgalmas ideje. Április 5-én megkötötték az olasz-magyar barátsági szerződést, egy megállapodást, ami időülnek mutatkozott 12 év minden fordulatán és megpróbáltatásán keresztül. Erre következett ugyan évben a délszláv-francia baráti egyezség. S enn újabb replikája tíz nap múlva: az akkor húsz es tendőre kötött olasz-albán véd-és dacszövetség.

A magyar barátsági szerződésen kívül Olaszország még egy olyan megállapodást létesített, am surlódás nélkül funkcionál. Ez 1929. február 11- a Szentek és az olasz állam kiegyezése volt.

Egyébként ugyanebben az évben járt le az olasz-jugoszláv szerződés. Hosszu ideig ezután növekedt a feszültség a két ország között, míg végül 1937. március 25-én Ciano gróf új olasz-jugoszláv egyezményt létesített, ami a területi integritást és egy magában foglalja, mint a politikai konzultáció bevezetését a két ország között. Ezzel a kiegyezéssel párhuzamosan jött létre a jugoszláv-bolgár baráti egyezmény, aminek szövegezése ugyancsak általános megállapításokat tartalmaz, de mindenesre az első közeledés volt a háború után a balkáni győztes és legyőzött között.

meg a német-osztrák megállapodást, melyben Németország elismerte Ausztria szuverenitását.

Ugyanebben a hónapban jött létre a Dardanelae egyezmény, később Németország Japánnal létrehozta az antikomintern paktumot.

A Németország és Japán által életre hívott antikomintern-paktum a következő években egyre bővült. 1937-ben csatlakozott Olaszország, majd 1938 elején Magyarország és Spanyolország.

ANGLIA ELŐZSIAI BARÁTAI

Még 1937-ben közölték a világgal az angol érdekszférához tartozó Török—Irán—Irak—Afganisztán segélynyújtási egyezményt, amely változatlanul életben van és orosz támadás esetén természetesen minden résztvevőt kötelez.

1938-ban angol—olasz megállapodás létesült a földközi-tengeri status quo-ra vonatkozólag.

A MAI HELYZET.

A mai helyzet a következő: Franciaországnak kölcsönös segélynyújtási egyezménye van Szovjetországgal. Ez a katonai szerződés, amit a szovjet nem bontott fel, bár meglepetésszerűen meg nem támadási és konzultációs szerződést létesített a német birodalommal. Franciaországot ezenkívül szerződés fűzi Lengyel- és Törökországhoz; védelmi biztosítókat adott Belgiumnak, Romániának és Törökországnak.

Angliát katonai szövetség fűzi Franciaországhoz, Lengyel- és Törökországhoz, védelmi biztosítókat adott ugyanazon államoknak mint Franciaországnak; a franciákhoz hasonlóan konzultatív egyezményt létesített Németországgal, amelynek gyakorlati alkalmazására nem került sor; ezenkívül szerződése van Olaszországgal a földközítengeri status quo fenntartására.

Németországnak katonai szövetsége áll fenn Olaszországgal, nem bontotta még fel az antikomintern egyezményt; támadást kizáró szerződésai vannak a balti államokkal, Dániával és legújabban Szovjetországgal.

Ugyanílyan szerződésai vannak Olaszországnak Görögországgal, ugyancsak a status quo fenntartásával. Ezenfelül azonban még barátsági szerződése Jugoszláviával, Magyarországgal, egyezménye Angliával.

Szovjetországnak katonai szövetsége Franciaországgal, mely még most is fennáll. Ezenkívül Németországgal együtt összesen 12 országgal kötött a Szovjet meg nem támadási szerződést.

Általában azt mondhatjuk, hogy még nem támadási szerződésekkel az egész európai és kisázsiai földrész annyira át van szövve, hogy ha a szerződések uralkodnának, úgy minden háborús mozdulat szinte lehetetlen volna.

Szent Kolombus Kristóf

szentté akarja avatni Amerika felfedező-egyház. A szentek sorába akarja bevenni a már századok óta porladó rendkívüli életét, hogy mint az elhatározás és a rendíthetetlen bátorság példája ékesítse a templomok falait oltárképeket. Valóban Kolombus Kristóf érdemelte ezt a dicsőséget. Mert egész életénél az odaadás eszményi áldozata. Lehet imádkozni tetteivel és lehet tanulni Istennel a nagy természetben is, amely csak az ő temploma. Kolombus Kristóf olyan ismeretlen nagy utait rótt. Erős lélek szállott hajójára, hősiessé bírkozott meg minden veszedelemmel, viharral, vésszel, csak az emberi megismerés határait kitérítette. A szentüldözésében, amit ő cselekedett, állásos tett volt, megérdemli tehát azt a külső megbecsülést, amelyben az egyház most és fél évszázad után részesíteni akarja.

De megérdemli ő, hogy szentté avassák már azért is, mert minden jó ügyért küzdőknek hoz hasonlatosan, neki is keserű csalatkozásban, mártíri megpróbáltatásokban volt meg a sorsa. Négyeszer tette meg gyenge viasz hajójával Amerika messzi partjai felé útját. Utoljára a süllyedező jármű Jamaikai szigetre jutott és így élt ott Kolombus sorsa kimondhatatlan nélkülözések közepette. És újra jutottak egyéb nemes törekvései is. Megbeszélte erőfeszítéseit rut halátlanság vizsgálta, mikor végre ismét kihajózott Cadixba Izabella királynő, az ő legnagyobb pártfogója meghalt és senki sem akart tudni többet Kolombus Kristófról, aki egy új világrészt ajánlott az emberiségnek. Testben és lélekben megvetve érte a halál. Teteme sem tudott meggyógyulni, amelyet a validolói ferencesrendi zárban helyeztek el. Innen Szent Domingóba, majd Havannába vitték hamvait és csak 1899-ben hozták azokat vissza, hogy végleg elhelyezhessék a sevillai katedrális kriptájában.

Megállapíthatjuk azonban Kolombus Kristófról, hogy szentté avatják, azt is, hogy az életében, annak eredményeiben Európa egyik legnagyobb hőroza volt. Az európai gonatnak volt ő nagyszerű hőse, annak az európai gondolkodásnak, amelyik ragyogó szellemiségű révén néhány évszázad alatt igaz ura lett az egész világnak. Annak az Európának volt a képviselője, amely lelkiességben több hatalmat képviselt, mint minden ágyúk és minden nyers erők. Különösen napjainkban feleltet tanulságos, az ő emlékéit idézzük és felidézzük ugyanakkor azokat az okokat is, amelyek ezt a kicsiny világrészt oly nagyra tették. Mert bizony csodálatos dolog az, hogyan tudott egy maréknyi fehérrép nép uralmi szerephez jutni az egész földkerekségen.

A kolombusi ismeretvágy és a kolombusi áldozatosság voltak ennek a világorlomnak a zálogai. Mikor a hajózás nagy korszaka megkezdődött és főleg a portugálok és a spanyolok a XV században megvetették a modern nemzetközi tengeri forgalom alapjait, nemcsak az első igaztérképeket adták a föld minden népeiknek, hanem megismertették őket Európa kulturájával is, amely átvette a hajdani ázsiai kultúrák szerepét. Ez az európai kultúra, amely a görög művészet és a latin jog és organizáció szilárd lapjaiból magasodott fel, lassanként uralkodó erkénylővé vált mindenütt. A civilizáció fejlődése pedig az utolsó évszázadokban minden magasabb eszmei törekvés központjává avatta Európát.

A világháború óta azonban vérszesen lehatyaltott öreg kontinensünk csillaga. Európa tekintélye lassan-lassan szürkül, sőt guynosan molyogva beszélnek már róla szerteszét az ébrező népek. Miért? Nincs talán már európai tuomány, európai szellem, nincsenek már Kolombusok, akik életüket is szivesen áldozták a fehér kultúráért, a fehér faj dicsőségéért, a fehér faj dicsőségéért? Dehogyan nincsen, tehetség és tettezéség erősebb, mint valaha. Minden nagy eszme még itt parázslék a régi tűzhelyben. Csak minden szebb törekvés összeomlik az európai nemzetek dühös ellentétében, a partikuláris harcokban. Pedig az európai gondolatban össze kellene tartani és megvédeni azt a szellemet, amely világrészeket fedezett fel és megostromolja már sztratoszférán túli magaslatokat is.

(Flaneur.)

Szigoruan megszabott fejadagok szerint élnek a Harmadik Birodalom polgárai

A fürdőhelyeken sincs kivétel. Részletek a németországi élelmiszerutalványok rendszeréből

Berlinből írják: Augusztus utolsó napjaiban, tehát még azokban a napokban, mikor a háború és béke esélyei egyenlők voltak, Darré német birodalmi gazdasági miniszter nyilatkozatban ismertette a Harmadik Birodalom gazdasági helyzetét. Darré miniszter nyilatkozatának hangsúya azon volt, hogy bár a birodalmi kormány már bevezette az élelmiszerjegyek rendszerét, a német népnek nincs oka aggodalomra, mert a táplálkozásban bevezetett takarékoság révén minden német polgár hozzájut a legszükségesebb elsőrendű élelmiszerekhez.

Néhány nappal ezelőtt a német lapok közölték az élelmiszerjegyek rendjére vonatkozó részletes rendelkezéseket. Ezek a közlemények érdekes bepillantást nyújtanak a háborús gazdálkodásnak egyik legfontosabb fejezetébe: kibontakozik egy hadviselő nagyhatalom ellátásának és táplálásának gondosan előkészített és kidolgozott rendszere. A németországi élelmiszerjegyek bevezetésével bizonyos élelmiszerek kiszolgáltatása elé korlátokat emelt a birodalmi kormány, más élelmiszerekre azonban semmiféle korlátozást nem tartottak szükségesnek.

A németországi lapközlemények adatai szerint a hus és hentesárúk, a tej és tojástermékek a cukor és bizonyos tápszerke fogyasztásában szükséges a megszigorítás.

A megszigorítást pedig a szó szoros értelmében kell felfognunk, ami kiderül az alábbiakból. Lássuk tehát, hogy az ugynevezett háborús gazdálkodás rendszerén az elsőrendű élelmiszerek milyen mennyiségben jutnak el a német fogyasztók asztalára.

A hus kiszolgáltatásában a következő rend alakult ki az élelmiszerjegyek bevezetése után: A hus utalványok egyes szelvényeire a mérsárosok 200, más szelvényeire 250 gram húst mérhetnek ki hetenként. A fogyasztó tetszésére bízzák, hogy az egyes utalványokat a hét melyik napján váltja be. Hentesárúkat — ugyancsak szelvény ellenében — konzervekben is kiszolgáltathatnak.

A tejutalványok alapján hetenként legfeljebb másfél liter tejet szolgáltatnak ki. Általában a tejfogyasztás mértéke a következő elv:

a napi adag fejenként 2 deciliter.

Ha a fogyasztó kívánja, tej helyett ugyanolyan mennyiségű joghurtot, kefirte, vagy hasonló tejtérmet szolgáltatnak ki. Fél liter tejet át lehet cserélni 170 gr. kondenzált tejjel. Főzött tej utalvány nélkül is kapható.

Ugyancsak utalvány szükséges a tejtermékek, elsősorban a vaj, valamint az állati és növényi zsíradékok, olajok vásárlásához is. Alapelv:

a napi fogyasztás maximuma 60 gramm.

A német élelmiszer utalvány-rendszer egész sereg kombinációt engedélyez a fenti élelmiszerek igénybevitelére. A rendes vaj, teavaj helyett igényelhető olvasztott vaj, margarin, ételolaj, stb. Így lehet

hetenként 80 gram sajtot, vagy kvárglüt

juttatni a német polgár asztalára.

A jegyre kiszolgáltatót cukor mennyisége egy fél kgr.

Külön utalvány szolgál a tápszerke igénybevitelére. Ilyen tápszerke például: zsemlekása, szójakása, rizs, zabpehely, stb. Az igényelhető mennyiség ezekből hetenként és fejenként 150 gr.

Megjegyzendő, hogy más tápszerke és élelmiszerek forgalombahozatalát a háborús gazdálkodási rend nem érinti.

Érdekes rendelkezése a német élelmiszerjegy-rendszernek az, hogy a nehéz testi munkában elfoglalt ipari és bányamunkások javára kedvezmények vannak. Általános szabály: az általánosan megszabott adagokon felül a nehéz munkát végzők husból naponta és fejenként 70 grammal, zsírból, olajból 50 grammal többet vehetnek igénybe.

A német háborús gazdálkodás rendszerében egész sor különleges rendszabály gondoskodik a kivételes esetekről is.

A fürdő és üdülőhelyek látogatói semmiféle kedvezményre nem tarthatnak igényt.

A fürdőhelyeken is hetenként kétszer, nevezetesen hétfőn és pénteken, meg kell tartani a huztalan napokat s azonban a huztalan étrend mellett ugynevezett „egyfal étel” is készítenendő. A munka és személyzeti létszám lecsökkenése érdekében a fürdőhelyeken is a legszigorubb takarékoság elvének kell érvényesülnie.

Azok sem kivételék, akiknek kórházi kezelésre van szükségük. Arra az időre, amíg valamely gyógyintézet ápolására szorulnak, az élelmiszerutalványokat lelkiismeretesen be kell szolgáltatni az intézmény igazgatóságához.

Körülbelül így fest nagy körvonalakban a német polgári lakosság élelmiszerének kérdése a gazdasági vezérkartól kidolgozott háborús gazdálkodás keretében.

Tömegesen menekülnek Magyarországra a szlovákiai magyarok

Rómából jelentik: A Messagero részletes tudósításban számol be arról, hogy Szlovákia területéről tömegesen menekülnek Magyarországra a szlovákiai magyarok. A tudósítás szerint a szlovákok ki akarják használni a német hadsereg támogatását és útra megrkeztek az ottani magyarság üldözését. Az utóbbi napokban ezrével

lépték át az üldözötték a magyar határt, a Hlinka-gárdisták szeme láttára, akik nem is merték feltartóztatni őket. A lap azt gyanítja, hogy a szlovákiai magyarellenes eljárással éket akarnak verni a német és magyar politikai vezetők között.

CORSO MOZI

bemutatja minden idők legnagyobb kalandorfilmjét.

Traderhorn

A század legregényesebb kalandja. Egy csodás szerelem története a vad afrikai dzsungel közepén. Ezernyi szenzáció, lelegzetviasszafojtó... Minden képzeletet felülmúló film.

METRO-GOLDWYN-JOURNAL

Előadások 3, 5, 7, 9, 15 órákor. — 3 órákor 17 leies helyárrakkal

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hátsgóknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

25-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Szülő és gyermek

„Te és az öröklés”. A Scheinfeldnek ez az új könyve nagy érdeklődést keltett Londonban a háború kitörése előtti napokban. A könyv az öröklés-tudomány eredményeit tárja a nagyközönség elé népszerű fogalmazásban. Az alaptalan hiedelmekkel és vélekedésekkel szembeállítja a tudományos igazságokat.

Elégé elterjedt hiedelem, hogy a legtöbb családban vagy csupán fiú-, vagy csupán leánygyermek születnek 54.000 család statisztikája azonban azt mutatja, hogy ezek közül mindössze 557 családban van csupa egynemű gyermek; ez a szám pedig csaknem megegyezik a valószínűségi számítás eredményével. Hogy egy családban csupa leány, vagy csupa fiú születik — csak szerencse dolga. Az öröklési tudomány ebben a kérdésben mindössze annyit mond, hogy az anyaságra alkalmasabb nők valószínűleg több fiút szülnek, mint leányt.

Különbö a férfi gyengébb nem. Négyezer annyi fűmagzat fogamzik meg, mint leány, de a születés idejére csak kevéssel több fűmagzat marad meg; az élet első éveiben már ezt az előnyt is elvesztik a fiúk; és sokkal több nő ér meg egy magas kort, mint férfi.

A könyv egyik legérdekesebb megállapítása, hogy az öröklési törvények bonyolultsága következtében feltűnően csunya szülőknek is lehet feltűnően szép gyermeke. Például lehet az apa kopasz, kifejezetlenül szürke szemű, formátlan száju, szempillátlan, az anya haja lehet durvaszájú fekete, az alsó ajka előréálló, az arcbőre pettyhűt; ilyen házasságból megszülethet az eszményi gyermek, aki minden szépségversenyen díjat nyer: hosszú, selymes lehet a szempillája, aranyzőke, hullámos a haja, gyönyörű az arcbőre, finoman ivelt a szája.

Az öröklés tan gyökereire lehet a bíróságoknak a gyermektartási perekben. A következő táblázat bemutatja egy házasságon kívül született gyermek, az anyja és az apasággal gyanúsított két férfi személyleírásának egy részletét:

	Gyermek	Anyja	X férfi	Y férfi
Szem	zöld	fekete	barna	kék
	ferde	ferde	egyesen	ferde
	igen			igen
Szempilla	hosszu	rövid	rövid	hosszu
Haj	Szőke	fekete	fekete	vörös

Az öröklés tan megállapítása szerint valószínűbb hogy Y az apa, mert inkább átöröklhette a gyermek jellegzetességeit, mint X.

Az emberi életkorról, azt mondja Scheinfeld könyve, hogy végső határa 110 év; és ez volt a faj kezdete óta. A hosszú élet tiltkát senki sem ismeri. Mérsékelt ivók általában ugyanannyi ideig élnek, mint az antialkoholisták; a korai ösülés nem rövid élet jele; a szőrösmeletű emberek nem élnek tovább, mint a többiek... Ha a foglalkozásokat tekintjük, Angliában a jogászok élnek letovább. Ez az egyetlen pozitív adat a hosszú életéről.

— Megindult a hajózási forgalom Constanta és Palesztina között. Constantából jelentik: A tengerészeti hatóságok jelentése szerint a Maritime Lloyd palesztinai hajózási társaság Har Zion és Mirjam nevű hajói 130 utassal elhagyták Constantát és megérkeztek rendeltetési helyükre. A két hajó a nemzetközi események következtében néhány nappal elhalasztotta indulását, azonban a jövőben továbbra is zavartalanul teljesít szolgálatot.

Szeptember 12
Kedd
Mária Guidó,
Antal

1683 szeptember 12-én

kénytelenek voltak a törökök Bécs elől, amelyet heteken keresztül ostromoltak, elvonulni. A törökök elűzésében nagy része volt Szobieszki János lengyel királynak is.

1819. szeptember 12-én halt meg Blücher námet tábornok, aki eldöntötte a waterlooi csara sorát, amelyben Napoleon francia császár súlyos vereséget szenvedett.

1841. szeptember 12-én halt meg Grassalkovich Antal herceg családjának utolsó férfitagja. Megszámlálhatatlan milliók ura volt. Pazariásairól volt híres. Halála után vagyon helyett csak adósság maradt utána. Életében azonban nem felejtkezett meg a közéletéről sem. A budapesti múzeum és a nemzeti színház telkeit ő adományozta. Ezenkívül bőkezűen pártolta az irodalmat és a művészetet is.

— A windsori hercegi pár Londonba érkezett. Londonból jelentik: A windsori hercegi pár hétfőn megérkezett Londonba. A herceg és hitvese a Belvedere-palotába költözik.

— Eszterházy János gróf fejelemre inti a szlovákiai magyarságot. Budapestről jelentik: Eszterházy János gróf, a szlovákiai magyarság vezetője, a nemzetközi helyzetre való tekintettel felhívást intézett pártjának tagjaihoz. Kéri őket, hogy folytassák tovább munkájukat, őrizzék meg hidegvérüket és a helyzet komolyságához mérten minden tekintetben fegyelmelzetten viselkedjenek. Tartsák be pontosan a hatósági rendelkezéseket és tartózkodjanak minden olyan cselekedettől, amely veszélyeztetné a rendet és a nyugalmat. Végezze mindenki polgári kötelességét és végezze el hétköznapi munkáját. A felhívást azzal végzi, hogy a nehéz történelmi időkben igyekezzék mindenki a legjobb tehetséggel követni a felelősi kötelesség parancsát. — Szlovákiából érkező megbízható hírek szerint az elmúlt héten újabb sorozatos letartóztatásokat hajtottak végre a magyar érzelmi lakosság körében. Eszterházy János gróf a hír szerint állandó rendőri felügyelet alatt van.

— Házasság. Buda Ica és Virág Mihály házasságot kötöttek.

— Készül a céhek elismerése. Bucurestiből jelentik: A polgári kereskedelmi és büntető törvényhozás két testülete hétfőn Stoicescu szenátor, a bucurestii egyetem rektorának elnöke mellett összeült. Az ülésen megjelent C. Anghelulescu, a képviselőház alelnöke és Argetoianu királyi tanácsos. A hétfői ülés főtárgyát a céhek elismerésének törvénye, valamint a céhek nemzeti tanácsának megalakítása képezte. Petre Firic, Gyárfás Elemér dr., Garofilé és Schina szóaltak fel a vita során.

— Gazdasági intézkedések Belgiumban. Brüsszelből jelentik: A belga kormány több gazdasági természetű intézkedést léptetett életbe. Ezek között szerepel a belga szénbányákban foglalkoztatott 30 ezer külföldi munkás fokozatos elbocsátása. Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy munkaalkalmat juttassanak a közel 200 ezer belföldi munkanélküli számára.

— Lítvániában internáltak egy német repülő. Kaunasból jelentik: Egy német felderítő repülőgép szeptember 19-én a litván területen levő Jaurbarkas közelében leszállt. A repülőgépen egy hadnagy és egy főhadnagy ült, akiket internáltak, a repülő pedig lefoglalták.

— Istentisztelet Rómában — Franciaországról. Rómából jelenti a Rador: A Saint Louis des Français székesegyházban vasárnap ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen Franciaországról imádkoztak. Az istentiszteleten igen sok olasz is résztvett, akik együtt énekelték a franciákkal a Marseillaisot.

— Litvinovot nem tartóztatták le. Moszkvából jelenti a Rador: A TASS iroda megáfolyja több külföldi lappal azt a hírt, hogy Litvinovot letartóztatták és agyonlőtték.

— Cukorhiány Oroszországban. Moszkvából jelenti a Rador: A Havas ügynökség jelentése szerint Oroszországban bizonyos élelmiszerekben hiány mutatkozik. Cukor, ami azelőtt is ritkaság volt, ma egyáltalán nem kapható. Az üzletek előtt hosszú sorban várakoznak lisztre és sóra.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJELI SZOLGÁLTATA:

Kedden, szeptember 12-én a szolgálati beosztás a következő:

I. kerületben a Sft. Ioan utcában levő Irgalmasok gyógyszerháza.

A II. kerületben a Traian téren levő Kígyó gyógyszerház.

A III. kerületben a Mir. n Costin uca sarkán levő Merkle gyógyszerház.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerház.

A V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajth F. ó gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

(—) Svájce életbeléptette a vízumkényszer bucarestii svájci követség hivatalosan közli, hogy mindazoknak, akik Svájce vagy Lichtenstein hercegség területére kívánják utazni, kötelesek vízumot beszerezni. A vízumot a svájci szövetséges kormány elözetesen megszerzett engedélye alapján a svájci követség adja meg. Ezen előzetes engedély csakis a diplomáciai utlevél mentesek.

(—) Az állatvédő egyesület felhívása. Az állatvédő egyesület azonnali jelentkezésre felhívja a férfiakat, akik szeptember 2-án macskákat hoztak az egyesület helyiségébe. A macska fejét Kolozsvárra küldték megvizsgálás végett. A vizsgálat eredménye igen súlyos.

— Gyakorlat a bucurestii gyermekek ezredének felállítására. Bucurestiből jelentik: A főváros vezetői a gyermekek Bucurestiből való elszállítására gyakorlatokat tervez. Megszervezték a fővárosi parkok falvakban a gyermekek elhelyezését is.

(—) Autógázolás. A belvárosi Duca-utca 2025. számú autót, amelyet Gulyás Pál sofőr vezetett, elütötte a biciklin haladó Moisescu Zsolt mentőt. Moisescu Zaharie mindkét lábán sérülést szenvedett, kerékpárja pedig tönkrement. A sofőr, hogy az összeütközést gyengítse, felkanyarodott a kocsival a járdára, ahol nekiment egy lámpa oszlopnak, amelyet megörbített.

(—) Lopás. A rendőrség letartóztatta Bencze József harmadégy esztendőes gyoroki illetőségű munkást, aki az Ideál-börgyárból nagyobb mennyiségű kész árut lopott.

(—) Meghosszabbították a fürdők utazási engedélyt. Az államvasutak vezérigazgatósága engedélyezte a fürdőhelyekre utazó közönség számára engedélyezett utazási kedvezmények érvényét legkésőbb szeptember 30-ig meghosszabbította.

(—) Löbl Böske ritmikus tornaiskolájának első h. hó 15-én megkezdődik a tanítás. Beiratkozás délelőtt 11—1-ig a régi helyen, III. Plevnelemez. Telefon: 31—60.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették: de Latter Stella Anna, Hügl János, Czunya János, von Gheorghe, Don Julianna, Balog Lukrécia, Rada Mária, Kelemen István.

Mozi

A malakkai nő

A Scala slágerfilmje.

Állandóan zsubot nézőtér előtt kerül vetítésre a Scala mozgóban „A malakkai nő” című film, amely az évad egyik legszenzációsabb sikere. Végtelenül érdekes az a játék, amely a francia filmgyártás minden kitűnő tulajdonságával ékeskedik. A malakkai nő egy urileány és egy indiai maharadsza szerelmének története, a háttérben India ezernyi tokozatos árnyalataival és táji szépségeivel. Igendekes jelenetek zajlanak le előttünk, amelyek az igazi Indiát tükröztetik. Tanúi vagyunk tömegnépségeknak, kakasviadalnak, virágszertartásnak és megelevenedik előttünk a vadállatokkal teli rőd. Végtelenül bájos a szerelmi történet is. A Scala igazgatósága kiváló ízlésről tett tanúságot, amikor megszerezte ezt a szenzációs filmet, amely nagy irodalmi értékkel is bír és mindvégig lenyűgözi a nézőt.

A dzsungel tragédiája

A Capitol újonsága.

Hatalmas érdeklődés közepette zajlott le a Capitol mozgóban A dzsungel tragédiája című film első részének főpróbája. Már a bevezető rész tanúságát tesz arról, hogy ezen alkalommal igazán semmi áldozatot sem kímélt a rendezőség, hogy a let minden exotikumát számunkra közel hozza. Mindössze egy nagy ez a film, ahogy feltárul előttünk a vad népek élete és tanúi vagyunk mind annak, ami a dzsungelben történik. A meséje is végtelenül érdekes s a vezető szerepeket Grant W. hers, Betsy Rhodes és Evelyn Brent alakítják, akik Amerika koronázatlan szépségkirálynői. A film látnivalóan telve van feszültséggel, izgalmas szenzációkkal. Különösen érdekesek a vad törzsek harcái, küzdelme a tigrissel és az őserdő egyéb vadjaival. A közönség bizonyára tódulni fog a szenzációs filmhez.

M Ű S O R:

KEDD, SEPTEMBER 12.

Capitol: A dzsungel tragédiája (angol film.)
Apollo: Bécsi örökség (német film.)
Corso: Traderhorn (angol film.)
Scala: A malakkai nő (francia film.)

— Megpályázható állások a légi- és tengerészetiügyi minisztériumban. A légi- és tengerészetiügyi minisztérium közli, hogy különböző, a költségvetésbe felvett és napidíjaz állások betöltésére vizsgát tartanak. Szeptember 29-én azok a jelentkezők vizsgázhatnak, akik az alábbi állások valamelyikét elnyerni óhajtják: gyakornok, segédkönyvelő. A vizsga a minisztériumban lesz. 30-án az alábbi állások pályázói vizsgázhatnak, ugyancsak a minisztériumban: gépészmérnök, légügyi mérnök, segédkezelő, közmunkavezető, technikai rajzoló, rajzoló. Október 2-án a cotrocenii légügyi arzenál helyiségében a gépkocsivezető-jelentkezők vizsgázhatnak. A pályázóknak a légi- és tengerészetiügyi minisztérium személyzeti igazgatóságához kell eljuttatni kérvényüket, szeptember 25-ig. A kérvényhez csatolni kell: születési bizonyítványt, (a jelentkezők kora 21—40 év lehet), tanulmányi bizonyítványt, katonai szolgálatot igazoló irást, állampolgársági bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt, egészségügyi bizonyítványt és nyilatkozatot arról, hogy a jelentkező milyen nyelveket beszél. A határidő lejártá után beérkezett, vagy a szükséges iratokkal kellően fel nem szerelt kérvényeket semmisnek tekintik. Az állásokra csupán azok a jelentkezők pályázhatnak, akiknek az alábbi végzettségük van: mérnök: politechnikai végzettség, munkavezető: munkavezetői iskolai diploma, gyakornok: érettségi bizonyítvány, segédkönyvelő: felső kereskedelmi iskolai végzettség, rajzoló: ipariskolai diploma, segédkönyvelő: a topometria iskolai végzettsége, sofőr: mester-, vagy segédkönyv és gépkocsivezetői igazolvány.

Zsidó ünnepekre

hiváló minőségű

Barches-kuglófot

rendelésre házhoz szállít

Österreicher

Telefon: 32—04.

(—) A lugosi munkakamara új elnöke. Gall Dumitru lugosi bankigazgatót a lugosi munkakamara magántisztviselői osztályának elnökévé nevezték ki. Beiktatása vasárnap volt.

(—) Új görög katolikus plébános Lugoson. A lugosi görög katolikus plébánia élére a nyuggalomba vonult Jivanca Mihail helyébe Suciú Petre dr.-t nevezték ki. Beiktatását vasárnap végezte Balan Ioan dr. püspök.

Különleges ülőbutorok

szakszerű készítése és mindennemű javítások

Reichardt Gyula

kárpitosnál, III., Bulevardul Carol 13. szám

(—) Nagy tűz Bélincen. Béline községben az egyik gazda szerűskertjében tűz támadt, a mely hetven kocsiakomány takarmányt és egy gazdasági épületet elhamvasztott. A tüzet a lugosi tűzoltóság oltotta el.

(—) Orvosi hír. Dr. Hirsch Sándor bőrgyógyász, a nemi és húgyszervi betegségek szakorvosa, ismét rendel. Aranyér és visszérkezelések. Röntgen, rövidhullám. Bulevardul Regele Ferdinand, „Palace-ház”, I. emelet. Telefon: 24—28. szám.

(—) Józseffelvált. A leégett Józseffelva újjáépítésére a Dóczy Árpád-féle tanszergyár alkalmazottai 1500 leit adományoztak, ezenkívül Adók Lajos még külön 250 leit adott. Gyűjtésünk az újabb adományokkal együtt 68.551 lei. A gyűjtést folytatjuk és minden adományt a Déli Hírlapban nyugtázzunk.

(—) Kinevezések és áthelyezések a helytartóság hivatalaiban. Marta Alexandru dr. királyi helytartó a következő kinevezéseket és áthelyezéseket hagyta jóvá: Damian Emil elsőosztályú hivatalnok másodosztályú irodafőnökké lépett elő a temesi prefekturán. Besa Nicolae a csermői főszolgabíróagtól az aradi prefekturára került. Cocea Iovin Krassó-megye prefekturájának elsőosztályú hivatalnoka másodosztályú irodafőnökké lépett elő. Vuia Tiberiu dr. arad-megyei ügyvést állásában véglegesítették. Popa Petru aradi prefekturájának elsőosztályú hivatalnok másodosztályú irodafőnökké lépett elő. Adelman János radnai főszolgabíróági titkárt az aradi prefekturához helyezték át. Strega Dimitrie pécskai segédjegyzőt elsőosztályú hivatalnoki rangban az aradi prefekturára helyezték.

(—) Életút aggastyán. Nagyösz községben Schack Péter 68 éves földműves felakasztotta magát és meghalt. Tettét valószínűleg betegeskedése miatt követte el.

(—) Újabb tűz az Ecker-bútorgyárban. Az egy hét előtt leégett Ecker-féle bútorgyárban az elmúlt éjjel újabb tűz volt. A gyár romjai között egy üszkös gerenda, valószínűleg a még benne lappangó parázstól, lángra kapott. A helyszínre hívott tűzoltóság hamar urrá lett a tűzön és azt eloltotta.

(—) Elkészült a Küttl-téri szőlőkút. A Küttl-tér újjárendezése nemskára befejeződik. A virágágyvak körül épített szőlőkút már kész és nemskára működésbe került.

(—) Halálozások: Meghaltak: Balteanu Constantin ötvenöt éves munkás, Rothstein Erzsébet sz. Lederer hetvenhét éves, Rózsa Juliánna született Rosenfeld hatvanöt éves, Rapcsinszky Dénes negyven éves munkás, Fulvegyin Ilona született Kolozsváry ötvenhét éves, Zimmermann Mihály negyvennégy éves szolga, Baia Rusalin Petru három éves, Pap Erzsébet tizenhat éves, Csinka Sándor tizenkét éves tanuló, Chiritean Ion ötvenkét éves napszámos.

(—) Városi tisztviselők gázmaszkjai. Temesvár város tisztviselői és alkalmazottai számára hatvannyolc ládában ezerhátszáz gázlarc érkezett. Ezeknek kiosztását a napokban kezdik meg.

A száz éves temesvári evangélikus templom újból való felszentelése

Félmillió lei költséggel renoválták a templomot

Megható egyházi ünnep keretében ülte meg a temesvári evangélikus egyház a százéves templom nagyszabású átalakítása után az újból való felszentelést. Közel félmillió leit áldoztak a hívek a templom tatarozási és festési költségeire és

az immár új díszben pompázó templom felszentelése vasárnap délelőtt ment végbe.

Az egyházközség ezzel kapcsolatban nagyszabású ünnepséget tervezett, de a mai helyzetre való tekintettel a felszentelésnek csak egyházi részét tartották meg, míg a százéves templom jubileumi ünnepélyét a reformáció emléknapiján, október 31-én fogják megrendezni.

A vasárnapi felszentelésen, amely délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelettel vette kezdetét, a tatarozott templomban, jelen voltak többek között: Tieran Emil dr. főpolgármester, Warth Péter dr. alpolgármester, Debrezeni István lelkész vezetésével a református egyház küldöttsége, Nagy Zoltán lelkész vezetésével az unitáriusok küldöttsége, továbbá a templomot zsúfolásig megtöltő evangélikus hívek áhítatos serege. Az ünnepélyes felszentelést Nikodemusz Károly brassói főesperes, egyházkerületi főjegyző végezte Argay György és Schemmel Viktor temesvári lelkészek segédlete mellett. A szer-

ZEISS **Ki a szemét szereti PERIVIST szemüvegét**

KECSKEMÉLI -nél

veszi. Temesvár, I., Bul. Duca 2.
Jönnek az őszi és téli esték, itt az ideje, hogy szemére gondoljon!

— Német-szovjet plaket egy német újságíró lakásán. Versaillesból jelenti a Rador: A hatóságok vasárnap házkutatást tartottak Kreimer német újságíró lakásán, aki az Allgemeine Zeitung párisi tudósítója volt. Kreimer a mozgósítás első napján már eltűnt. A megtalált bizonyítékok között volt egy bronzból készült plaket is, amelyen középen a horogkereszt és a horogkereszt sarkain a szovjet jele: a sarló és kalapács látható. Az érem veretési dátuma 1934. Feltehető, hogy Németország már öt évvel ezelőtt megegyezést kívánt létesíteni a Szovjettel.

tartás alatt Nikodemusz főesperes magasszárnyalású, magyar nyelvű ünnepi beszédet mondott, amelyben

a templom jelentőségét méltatta a mai időkben.

Rámutatott arra, hogy minek kell lennie ma a templomnak a hívek számára. Utána Argay György főesperes németnyelvű ünnepi beszédet mondott és kiemelte azt a nagy áldozatkészséget és példás összetartást, amit a hívek a templomjavítás költségeinek előteremtésénél tanúsítottak, amikor is egy év alatt negyszázezer leit adtak össze erre a nemes célra.

Az evangélikus egyházközség elhatározta azt is, hogy a reformáció emlékünnepe, amikor a temesvári templom százéves jubileumát megüli,

kétnyelvű emléktáblát helyeznek majd el a templom falában.

Az emléktábla megörökíti a templom építésének évét a templomtól annak idején építető Karner Vilmos lelkész nevét, valamint a mostani javítási munka évszámát.

Az átalakítás munkáját Neuhold Béla építész és Sághi Ferenc festő végezték, az egyház vezetőségének teljes megaláztatására.

SCALA

Megérkezett! Az idei szezon legnagyobb filmje!

GUNGA DIN

GARY GRANT, DOUGLAS FAIRBANKS világ-filmje. — E filmhez minden reklám felesleges, ezt mindenkinek meg kell nézni.

Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

PREMIER 14-én csütörtökön

Kedden, szerdán utoljára:

A MALAKKAI NŐ

Az önértzet és fegyelem nevében

A magyar társadalom józan rétegei, — tehát túlnyomó többsége, — szinte eléggé ki sem fejezhető idegengedéssel tekintik a sorai-ban itt-ott feltűnedező, kéretlenül közéjük fura-kodó, javíthatatlan rémhírterjesztőket. A fe-zültségtől terhes nemzetközi helyzet, melyben a háboru borzalmas valósága amugy is tulszár-nyalja a szokványos rémhírgyártó fantázia ké-peit, valósággal gombamódra szaporítja a fe-lelőtlen beszéd torz figuráit s az ember önkén-telenül is latolgatja, mi lehet több az ilyenek-ben? Gonoszság, tudatlanság, vagy véteknék heilől naivság és ostobaság?

A nagyítás és hamis beállítás szenvedélye, mint valami kegyetlen vámpír, rátelepedik né-mely agyakra s mindazt a képtelenséget, hazug-ságot, koholmányt, amit így kiizzadnak, nem egy oldalon, de folytatásos cikksorozatban és korrajzban is kidolgozhatnák, ha volna hozzá kedvünk s egyáltalában érdemes lenne.

Ma minden újságolvasó képzett diplomata. Amolyan fiók-külfügyminiszter féle...

Van, aki halálós komolyan veszi egyéni megállapításait és tartós haragban lesz veled, ha állításait kétségbevonod vagy enyhén meg-mosolygod. Van, aki hülyének néz, mert nem hi-szel neki. S van, akitől nem szabadulsz addig, mig legalább is külsőleg, látszatba reá nem ha-gyod: hát persze, természetesen, igaz van... S van-e erre mentés?

Egyáltalában nem mentés s még kevésbbé vizsgálató tudat, hogy másutt talán még töb-ben s még nagyobb arányban üzik sportszerűen a kedélyzaklató háborus hírek miatt amugy is felajzott idegek izgalmantartását s hovy pon-tos értesülés gyanánt továbbadott azgykoholmá-nyaikon a gondolkodó ember nevet vagy boss-zszankodik, de hitelt nem ad nekik. Nem ment-ség az sem, amire sokan hivatkoznak: „valami parányi igazság méris lehet a dolganban”

Aki nem tud színigazságról, az inkább hall-gasson.

A jelen megpróbáltatás napjaiban a nem-zeti fegyelmelzetség tűzpróbáit álljuk ki s ebben, sainos, nem áll mindenki a kellő magas-laton. Szó se róla, helyes és szükséges a ma-gyar közönség legszélesebb rétegeinek érdeklő-dése a világpolitikai helyzet iránt. Tudunk kell a világ folvasáról s jó, ha minél többet tudunk. A tisztánlátás magaslataira azonban aránylag nagyon kevesen juthatnak el s érdekes: éppen ezek a leghallgatabbak. Viszont a felületesség, szenzációhajászás, társasági iópofoaság, ká-véházi törzszasztal-melletti tekintélyvadászat és az Isten tudja még mi minden... léprecsalja a feltűnési viselkedésben szenvedőket és halá-lós komolyan traktálják környezetüket konti-nensről-kontinensre ugráló fantáziájuk „leg-ujabb csemegéivel”. Csapatokat szállítanak, hadtesteket állítanak fel, titkos szövetségeket kötnek, ultimátumokat küldözgetnek, dátumo-akat tűznek ki, kémekeket fognak el, nyilatkozatok-ról tudnak, külügyminisztereket utaztatnak, s minde z zsebükből kilógó krajcáros napilap (sokszor bizony kétértelmű) sorai között ma-gyarzárgató magánkérődzésen, sohanemhallott rádióhírekben vagy pontos, személetes informá-ción alapul. Körülbelül erre a mintára: Van egy rokonom. Annak az unokabátyja itt és itt ez és ez. Ő mondotta. A múltkor is előre meg-mondta, hogy a Szovjet összeáll a némettel. És tényleg, össze is állt.

Igy. Közönségi fegyelmünk nevében könyörte-le-nül hadat kell üzennünk az ilven félrebeszélő politikai váteszeknek. Torzító hangszórók ők és recsegesük az ideginkre megy. Nem kell. Nem bírjuk. Már a hideg rázza az embert, amikor hi-vatalban, műhelyben, gyárban, boltban bizalm-san füléhez hajol valaki és megkérdezi: hal-lotta?... És ión a szósz.

A rém- és álhírterjesztőket nyokan kell ön-teni a hívóosság és közöny jeges zuhanávvával. Az ellenőrizhetetlen híreket csirájukban el kell tap-osni. Van elég gondunk, elég problémánk s

A legiőbb horvát hatóság a báni hatóság lesz

Zágrábról jelentik: A horvátok hivatalos lap-jában rendelt jelent meg a horvát hatóságok meg-szervezéséről. A legiőbb horvát hatóság a báni ha-tóság lesz. Ez az első intézkedés, amelyet a horvát bán hozott és amely a horvát bán ellenjegyzésével jelent meg. A báni hatóság élén a horvát bán áll,

a bizonytalan holnapra való felkészülés minden idegszálunkat igénybe veszi. Itt vannak a mi népközösségi ügyeink. Belső, megoldásra váró kérdéseink. Saját életterünk biztosítása és erő-sítése. Mindez talán elodázható volna? Nehogy úgy járjunk, mint a viharban hanyódo hajó mat-rózái, akik a rum és whiskey bódulatában meg-feledkeznek a hajón támadt rések betöméséről, a beszivárgó víz kiszivattyuzásáról.

A minimum, amit a népi összefogás és fe-gyelem ügye megkövetel nálunk: szigoruan vi-gyázni minden kiejtett szóra. És jól megrágni

Ujabb behívások

Nyomban jelentkeznők kell a behívott kategoriáknak
A nagyvezérkar 6 és 7-es számú közleménye

A nagyvezérkar a következő hivatalos köz-leményt adta ki:

A kiképző gyakorlaton levő tartalékosok hazabocsajtsa céljából szeptember 11-ére az alábbi tisztek, altisztek és legénységi állomány-ban levők, akik sárga és piros behívóval rendel-keznek tartoznak jelentkezni ezredeiknél:

Két csillaggal: M 2, N 2.

Három csillaggal: BR 1, BT 1, BT 2, BT 3, BS 1, BS 2, BS 3, CS 1, CS 2, CS 3, EZ 2, BZ 3, TL, M 2, N 3.

Négy csillaggal: AR 1, AT 1, AT 2, AT 3, M 2.

Öt csillaggal: AT 1, AT 3, CB 1, PZ 1.

Mindezek tartoznak feltétlenül jelentkezni ezredeiknél, függetlenül attól, hogy ez évben vol-tak-e már gyakorlaton, vagy halasztást kap-tak, vagy pedig kiképzés alóli mentesítést.

minden belőlünk kikívánkozó mondatot. Elte-kintve attól, hogy a hírterjesztőkben nem egyszer modern Efiálteszeket sejt az ember, akik ki-csaliák belőle a meggondolatlan szót, hogy ott és akkor éljenek vissza vele, ahol és amikor éppen jól esik nekik, — és eltekintve attól, hogy hiszékenyebb, kevésbbé tájékozott embereket valóságos lelkibetegekbe tehetnek vele, — a legfontosabb szempont itt a magyar önértzet szempontja. Az önértzet megköveteli tőlünk ezekben a napokban a mértéktartás és okos hallgatás erényét. Megköveteli a nyugalomkel-tést, saját jól felfogott érdekiünkben. Csak így lehet eleven és mindent átfogó az a szellem, mely népi közösségünket áthatja és legjobb erő-inket összekapcsolja.

A híreken rágódók, a magándiplomaták, al-kalmi jósok „et Comp” — nem azonosak a ko-moly, dolgozó magyarokkal.

Kulesár Kálmán.

Halállal végződött régi haragosok találkozása

Bicskával leszúrta ellenfelét, aki a helyszínen eivértett

Molnár Ferenc, a Herzog-féle temesvári se-lymfőnö éjjeli őre és Rapsinszki Dénes negyven éves munkás régi haragosok voltak. Ha véletlenül találkoztak, nem tudtak elismenni egymás mellett kölcsönös sértegetések nélkül. A vasárnapról hétfő-re virradó éjszaka útjuk ismét kereszteződött, ez a találkozás azonban igen tragikusan végző-dött.

Molnár Ferenc, aki az erzsébetvárosi szőlőkben lakik, éjjel haza igyekezett és a Ciordas-út és a Mu-res-ucca találkozásánál a Grünberg-vendégelő előtt egyszerre csak szemben állott vele Rapsinszki Dé-nes. Ezúttal Rapsinszki nem érte be a szóbeli ki-fakadással, hanem tetteleg támadta meg ellenfelét. Molnár erre hirtelen bicskát rántott és a pengét beledöfte Rapsinszki Dénes mellébe, aki vértől bo-rítva összeesett. Amikor Molnár látta, hogy mit

cselekedett, a legközelebbi telefonállomásra szaladt és hívta a mentőket.

Mire azonban a mentők autójukkal a helyszí-nére megérkeztek, Rapsinszki már halott volt. A holttestet elszállították az erzsébetvárosi temető hullaházába, ahol boncolni fogják. Molnár Ferencet, aki azzal védekezik, hogy önvédelemből szúrt Ra-psinszki-be, letartóztatták.

Egy másik haragos pár találkozása szerencsé-sebben végződött. Botca Radu, aki a gyárvárosi Teples ucca 2 szám alatt lakik, a Maria Regina parkban találkozott haragosával, Bagusila Mihai, Lunei ucca 13 szám alatti lakossal. Előbb csak ve-szekedtek, majd Botca a nála volt szódásüveggel úgy fejbeverte Bagusilát, hogy azt előtötte a vér. Bagusilát a mentők bekötötték és kórházba vitték, Botca Radut a rendőrség letartóztatta.

Október elsején kezdődik az idegen állampolgárok tartózkodási engedélyének ellenőrzése

Rövidesen beszámoltunk a munkaügyi mi-niszter rendeletéről, amely az idegen állampol-gárok, valamint a román állampolgárságukat elvesztett egyének jelentkezésére vonatkozik. Mivel a rendelkezés számos embert érint, szük-ségesnek tartjuk azt részletesen is ismertetni.

Október 1-én kezdődik azon idegen álla-mpolgárok helyzetének a felülvizsgálása, akiknek tartózkodási engedélye 1939 december 31-én le-jár. Jelentkeznők kell továbbá azoknak is, akik

a mult esztendőben lefolytatott állampolgársági felülvizsgálat alkalmával elvesztették román állampolgárságukat, valamint mindazon egyé-neknek, akik nem román állampolgárok és más állam részéről sincsenek okmányaik és semmifé-le idegen utlevélük, vagy más érvényes utazási okmányuk nincsen.

Az érdekelt személyek helyzetének felülvizs-gálását a munkaügyi felügyelőségeknek műlkö-dő bizottságok végzik. Az egyes bizottságok el-nőke a munkaügyi minisztérium egy-egy meg-bizottja. A bizottságban résztvesz a munkaadók és az alkalmazottak egy-egy megbizottja is. Eze-ket a munkakamara jelöli ki. A bizottságok ok-tóber 1-én kezdik meg működésüket. A bizott-ságok működésének szabályait a munkaügyi mi-nisztérium állapítja meg.

Az ellenőrzés alá kerülő idegen állampolgá-rok szeptember 25-ig kötelesek előre betérjesz-teni irataikat és pedig a városokban a rendőr-ségen, a községekben és a főszozlabírórságnál.

= KÖZGAZDASÁG =

Emelkednek a hadfelszerelési ipar részvényei

Minden európai állam devizakorlátozást léptetett életbe. Felmondták a nemzetközi kartelleket. Zürichben nem jegyzik a német, olasz és keleteurópai valutákat

A háború első hetében a világ összes tőzsdéin berendezkedtek a háborús üzletre, ami alatt természetesen az értendő, hogy az üzletkötések mindenütt csak azokban a keretekben folytathatók, amelyeket az egyes államok kormányai tőzsdék számára előírtak. Londonban — az angol kormány rendelete után — a szabadkereskedelmi elv csak a békekötés után érvényesülhet majd és éppen a simább átmenet miatt az angol kormány csütörtökig bezárta a tőzsdéket és csütörtökön is csak bizonyos keretek között folytathatta a háborús működést. Így elsősorban még

ma is szünetel a londoni tőzsdén a külföldi értékek forgalma.

Az angol kormány ugyanis már az első napon az ellenséges vagyonok lefoglalását és az összes külföldi értékek bejelentését és összeírását rendelte el. Ezt követően adták ki a devizakorlátozó rendelkezéseket, amely az összes külföldi kifizetéseket az angol devizahivatal ellenőrzése alá helyezték, Angliából szabadon legfeljebb csak 25 font vihető ki. Ezzel kapcsolatban bevezették az érték és értékpapír kiviteli tilalmat is. Hasonló rendelkezéseket adtak ki az összes angol dominiumok, valamint Egyiptom, India és Irak is.

Párisban a francia kormány a londonihoz hasonló rendelkezéseket adott ki, amelyek betartására azonban még az angliánál is szigorúbb ellenőrzést vezettek be. A párisi tőzsde ugyancsak csütörtökön nyílt meg és a kormányrendeletben előírt keretek között működik.

A semleges államok közül a Wal-Streeten viszont általános hausse mutatkozik a belföldi értékekben, de

főleg a hadianyagot gyártó ipar papírjaiban, míg az összes külföldi értékek — köztük az angol és francia papírok is — 10—20 százalékos árfolyamvesztést szenvedtek. Svájcban a hét elején a tőzsdék szintén nem működtek, a hét közepe óta átértékelődési folyamat indult meg, különösen azokban a papíroknak, amelyeket a háborús államok kormányainak rendelkezései érintenek. A svájci bankok nagyon tartózkodtak az aranyteaurálások miatt a bankokból jelentős betéteket vontak el. Hollandiában és Belgiumban a tőzsdék szintén csütörtökön nyíltak meg, úgy a tőzsdén, mint a pénzügyon nagy a tartózkodás minden vonalon.

A nyugateurópai árutőzsdék az elmúlt héten majdnem mindenütt zárva voltak, éppen ezért élenként figyelték az USA és Kanada árutőzsdéin lejátésszított óriási hausse-t az összes nyersanyagok árában. A vásárlók természetesen elsősorban a hadviselő államok, másodsorban a fegyverben semleges államok. Mivel majdnem minden európai állam — még a semlegesek is — nyersanyagkiviteli tilalmakat léptettek életbe, a nyersanyag utánpótlás minden állam részére csak a tengerentúlról lehetséges és az is csak egyes nyersanyagokban. Így például petróleum jelenleg csak az Egyesült Államoktól vásárolható szabadon, mivel még

a délamerikai államok is kiviteli tilalmakat léptettek életbe a tüzelőanyagokra, elsősorban a benzínre,

viszont az USA hadviselő államnak még petróleumot sem ad.

A tengeri hajózás az Európát érintő legtöbb tengeren megszűnt, vagy a minimálisra csökkent. Ennek egyrészt az egyes kormányok intézkedései az okai, de főleg az, hogy a nemzetközi biztosítók a háború tartama alatt csak a legtrikább esetekben vállalnak biztosításokat. Mivel ez nagyon súlyo-

san érinti a semleges államok, de különösen a skandináv államok hajózási iparát, a svéd és norvég kormány állami biztosító intézeteket állítottak fel a svéd és norvég hajók, valamint szállítmányaik biztosítására. Ezek az állami biztosítók külföldi hajók biztosítását nem vállalják.

Egvelőre csak a fővárosban

A kereskedő minden eladott áru áráról aláírással jegyzékek kötelesek adni

A közönség higgadt és nem vásárol nagy mennyiségeket tartalékolási célokra, A gabonapiacra is mutatkoznak már a javulás jelei

Bucurestiből jelentik: A főváros polgármesteri hivatala újabb rendszabályokat léptetett életbe az árulrejtés letörésére. Mindenekelőtt a kereskedőket arra kötelezte, hogy minden eladott áru aláírással jegyzékek adjanak. Megszigorították az ellenőrzést az élelmiszerüzleteknél. Az eddigi rendelkezések alapján valószínűleg látszik, hogy ezeket a rendelkezéseket az egész országra kiterjesztik. A hatóságok mindenképpen meg akarják védeni a lakosságot egyes kereskedők kiélemléséről kapzsi nyereszkesedési vágyának következményeitől, akikben semmi emberi érzés nincsen.

A gabonapiacra is mutatkoznak már a javulás jelei. A piac általában barátságosabb hangulatú. Brailába befutott ismét az első olasz hajó, a melynek megérkezése bizonyosfokú élénkséget hozott a piacra. Különösen bab iránt van kereslet és ennek következtében a bab ára, amely néhány nappal ezelőtt vagononként 10 ezer lejelt esett, most visszajavult 70 ezer leire. Ami a búzapiacot illeti, a fővárosba tekintélyes mennyiségek érkeznek. A

A nyugateurópai devizatőzsdén az elmúlt héten szünetelt az üzlet, a hét végén a magánforgalmakat a legtöbb helyen engedélyezték, azonban legtöbb esetben — még a svájci tőzsdéken is — csak névleges árfolyamok alakultak ki.

Az arany ára mindenütt lokálisan alakult magasan a paritás fölött.

Zürichben a dollárt 4.48-as, a dollár bankjegyet 4.60-as árfolyamon jegyezték, állandóan fokozódó kereslet mellett. A font árfolyama 18—19 között hullámzott, a francia frankot 10.20—10.40-es árfolyamon jegyezték, mindkettőben a kínálat dominált. A font és frank bankjegyeket 3—5 százalékkal a devizaárfolyam alatt jegyzik. A semleges államok valutái alig változtak, Zürichben

a német és lengyel valutát, valamint az olasz és keleteurópai valutákat csütörtökig egyáltalán nem jegyezték.

A pengőbankjegyekben 47-es árfolyamon alakult ki kisebb forgalom, a leibankjegyekben nem volt üzlet.

malom a szükségleteik keretében vásárolnak is. Bőséges tengertermést jelentenek. A dunai kikötőkben meg is jelent már az új tengeri, de az áru nyirkos még.

Kedvező jel a gazdasági élet szempontjából az a tény is, hogy a biztosítótársaságok ismét elfogadják a háborús kockázat eleni biztosításokat, ha egvelőre csak megszorításokkal is. A biztosítási díjtételeket úgy az európai kontinensre, mint a Földközi tengerre 10 százalékkal emelték, azonkívül pedig a társaságok kötelesek minden egyes esetben előbb táviratilag megkérdezni viszontbiztosítótól, hogy megköthetik-e az üzletet vagy sem. Az olasz hajókat megint elfogadják biztosításra.

A közönség is kezd higgadtabban viselkedni az elmúlt napokhoz viszonyítva, amikor igen nagy vásárlások történtek tartalékolási célokra. Különösen sok cukrot igyekezett felhalmozni a közönség. Félhivatalos közlés szerint szeptember 8-ikáig a cukorgyárak 1126 vagonnal több cukrot adtak el, mint a múlt évben.

A megyei és községi utakon épült vezetékek, reklámtáblák és kutak után illeték fizetendő

Városi utakra nem vonatkozik a rendelet, 58 új illetéket állapított meg a minisztertanács

A minisztertanács ma érkezett határozata, folyó év április 1-ig visszamenő hatállyal 58. pontban foglalt illetékfajtákat vezetett be és további 6 pontban szabályozza a mérséklés alá eső 18. pontban a mentességi eseteket. Az illetékek vonatkoznak azokra a föld fölötti, vagy föld alatti gáz, petróleum, stb. vezetékekre, víz, gőz, csatorna és elektromos vezetékekre, telefonvonalakra, benzín és olajlerakatokra és kutakra, amelyek községi és megyei utakat átvágnak, vagy az út zónájában haladnak, illetve magán az utépítmenyén.

Ezen felül illetékeket vezet be azokra a reklámdetésekre, amelyek az utvonalakon, vagy azok övezetében vannak, illetve lesznek ez után felállítva. Az illetékek évenként fizetendők és külön vannak szabályozva kereskedelmi vállalatok terhére, külön magánosok terhére. Példaképpen említjük itt meg, hogy gáz, petróleum, stb. vezetéknek az úttest alatt keresztülvizetéseért 2.000 lei jár, s ezen felül minden berendezés folyóméteréért 3 lei, magán az uton

levőkért 8 lei. Víz, gőz, szennyvezető csatornákért az út kereszteléséért évi 1.500 lei jár a folyóméterenkénti díjakon kívül. Ha magán az úttesten egy kilométer meghaladó hosszban helyezkedik el berendezés, külön egyszeri 3.000 lei az illeték.

Ütöző művek az utak kereszteléséért a gazdasági terület nagysága szerint emelkedő díjakat fizetnek.

Keskeny vágányú vasutak az út kereszteléséért 3.500 leit fizetnek és ugyanannyit az útvezetben egy kilométerig, magán az úttesten kilométerenként 8.000 lei. Benzinlerakatok minden egyes pumpa után 2.500 leit fizetnek utfenntartási szám-lára városokban, fürdőhelyeken és tidülhelyeken azonban 4.000 leit.

Reklámtáblákért, amelyek azonban az uton keresztül nem vonhatók, félnégyzetméter terjedelemtől évi 300 lei, 1 négyzetméterig 450, kettőtől 600 lei fizetendő és így tovább, míg 7 négyzetméterig 120 lei többletet jelent. — A megyei székhelyet képező városokban bent levő utvonalakon épült berendezések nem esnek e taxák alá. Mentések a városi és falusi közbizvitetéseket is, valamint az utakon levő emlékművek és kereszték.

A kereskedelmi és iparkamara vezetősége ma foglalkozik Manuila Camil visszahelyezésének kérdésével

Jelentették, hogy a hivatalos lap szeptember hatodikán megjelent száma királyi dekrétumot közölt, amely Manuila Camilt, a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkári állásába 1938. augusztus 15-től kezdve visszahelyezte. Tegnap megérkezett a temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottságának elnöke címére a nemzetgazdasági minisztérium értesítése, amely külön is közölte

a kamarával a visszahelyezést és rendelkezéseket tartalmaz az említett időre járó fizetéssel kapcsolatban.

A minisztérium rendelkezésével, illetve a visszahelyezés kérdésével a kamara ideiglenes bizottsága, ma, kedden délután tartandó ülésen foglalkozik.

== Házi kezelésben építközhetnek a községek. A minisztertanács a március 17-én kelt eddigi minisztertanácsai rendelet megváltoztatásával elrendelte, hogy mindenfajta község és a községi társulatok saját közvetlen rezsiükben végezhesék összes építési, újjáépítési, javítási és nagyobbtási építkezéseiket, tekintet nélkül a vállalati összegre, azonban a megyei műszaki szolgálat ellenőrzése alatt és annak a felelőségére, továbbá a szolgabírák és a prefektúra felelősége mellett, amelyek mindegyike az ő hatáskörében felelős, a közbizvitetés használatára vonatkozó törvények szerint.

Csak lényeges változás esetén fizetendő céghivatali illeték

A bélyegtörvényben kiadott magyarázó rendelettörvény tartalma

Magyarázó rendelettörvény jelent meg, amely a cégbejegyzésekért a bélyegtörvény 4. szakaszának 30. §-a értelmében fizetendő illetéket — egyéni cégnél 132 lei, társas cégnél a tőke nagysága szerint 270 leitől 10.000 leig, s ha a bejegyzés kizárólag nemrományelvű, akkor a megfelelő fokozat ötszöröse — csak azokra az esetekre szorítja, amikor a kereskedelmi cégre vonatkozó lényegbeli változás jegyzendő be a cégjegyzékbe, mint például a cégszövetség, vagy az „emblémának” eredeti bejegyzése, vagy megváltoztatása, az üzletkör, vagy az időtartam változása, a tőke felemelése, vagy leszállítása, a tagok változása a közkereseti és betéti társaságoknál, fióktelepek és ügynökségek alkotása, vagy megszüntetése, társaságok fuziója, felszámolás, a cég törlése, gyári védjegyek bevezetése és használata, találmányi szabadalmak. A törvény megokolása előadja, hogy a bélyegtörvény általánosságban tartott rendelkezését, amely szerint a cégbejegyzési kérelmek a fentebb leírt illeték alá esnek, többfé-

leképpen értelmezték a gyakorlatban. Minthogy magának a bélyegtörvénynek az a rendelkezése, hogy tökeemelés esetén csak a többlet után kell az illetéket számítani, félreérthetetlenül rámutat arra, hogy a törvény csak azokat a bejegyzési kéréseket kívánja illetékel terhelni, amelyek kimondottan a bejegyzett cég kereskedelmi tevékenységének kiterjesztésére, vagy megváltoztatására vonatkoznak, nem lehet illetéket követelni, ha a törvényben felsorolt példákhoz hasonlóan lényegbeli változásokról nincsen szó. Ha tehát a bejegyzési kérelem tisztán a nyilvánosságot szolgáló informatív adatokra vonatkozik, mint például cégjegyzék kinevezése, vagy a cégjegyzés visszavonása, a házassági vagyoni kérdések, székhelyváltozás, igazgatóságban, választmányban, felügyelőben történő személyi változások, közgyűlési határozatok közzététele, cégjegyzési felhatalmazás adása és visszavonása stb. — illeték nem fizetendő.

— Betiltották a török élelmiszer-kivitel. A török kormány rendeletét adott ki, amelyben minden élelmiszerexportot betilt. Ugyanakkor egy kormánynyilatkozat hansúlyozza, hogy a belső élelmiszerellátás biztosítva van.

Behozatali engedély nélkül is kiadják a vámnál fennakadt árukat

Az ország minden vámraktárában nagymennyiségű behozott nyersanyag és géperendezés fekszik, amelyeket nem lehetett a címzetteknek kiadni, mert vagy egyáltalában nem tudtak behozatali, kontingentálási engedélyt felmutatni, vagy az engedély már le is járt, amire az áru befutott és így új engedély nélkül nem lehetett kiadni. Ezek az áruk heteken és hónapokon át fekiüdtek a vámraktárakban és súlyos fekberek alá estek. Behozatali engedély megszerzése súlyos nehézségekbe ütközik, részben mert az engedélyeket csak egymástól távoli időközökben adják ki, de másrészt a behozatali kvóta jelentékeny részét törölte is a nemzetgazdasági minisztérium. A fekbérbe esett áruk így a végén árverés alá kerülnek és a címzett nehéz károsodást szenvedne. A másik oldalon azonban a raktáron fekvő nyersanyag és gép hiányzik az ország termeléséből is, különösen most, amikor a behozatalt csökkenteni kellett. Mindezt figyelembe véve a kormány intézkedett, hogy a most engedélyezett kontingens felül minden további engedély nélkül kiszolgáltathatók legyenek a vámraktárakban fekvő áruk.

Jelentékeny romániai fűrészáru rekedt Danzigban és Hamburgban

Az utóbbi hetekben óriási kötehek jöttek létre fűrészáruban, főleg angol vásárlók részéről. A háború kitörése azonban ezeknek a köteheknek lebonyolítását rendkívül megnéhezíti, esetleg teljesen meg is akadályozhatja. A helyzet ugyanis az, hogy az Angliába irányított fűrészáruxport Hamburgban, illetve Danzigon keresztül nyert lebonyolítást, már pedig, amint ismeretes, a német-lengyel, illetve angol-német hadüzenet után a szállítás ezeken a kikötőkön keresztül lehetetlenné vált. Az érdekelt faexportőrök — érintkezésbe léptek az angol cégekkel a kötehek rendezése ügyében. Amennyiben azonban tengeri úton való szállítás nem volna lehetséges, úgy ezeknek a nagyarányú üzleteknek lebonyolítására a közeljövőben aligha kerül sor. Információink szerint, több nagy fűrészáruszállítmány a hadüzenet pillanatában Hamburgban, illetve Danzigban megrekedt.

— Árverések a vámhivatalokban. A pénzügyminiszter rendeletére a vámközégek által elkobozott árukra és tárgyakra a következő erdélyi és bánásgyi vámhivatalokban tartanak újabb árveréseket: Szeptember 21-én Gyulafehérváron, szeptember 22-én Aradon és Nagyszombatban, szeptember 25-én Medgyesén, szeptember 26-án Szatmáron és szeptember 27-én Temesvár-Béga vámhivatalban. A Hivatalos Lap szeptember 1. és 4-i számai (Partea II.) részletesen felsorolják az árverésre kerülő árukat és tárgyakat.

— Cellulózé exportál a Zernesti-gyár. A Zernesti Cellulózégyár rt. engedélyt kapott arra, hogy 1500 vagon fehéritett, vagy nem fehéritett cellulózé szállítson ki bármely országba kompenzációs alapon. Az áruból eredő devizák 20 százalékát a Banca Nationalához kell beszozálatni, 40 százalékát a vállalat pénzügyi természetű kötelezettségek fizetésére és a másik 40 százalékát olyan országokból történő árubehozatal fizetésére adhatja el, ahol nincsenek valutakorlátozások.

Oktober 7-től 10 százalékkal megdrágul a vasúti áruszállítás

A hivatalos lap szeptember hetedik számában 2584 szám alatt minisztertanácsi jegyzőkönyvben jelent meg, amely felhatalmazza a vasutat egy új illeték bevezetésére. Az új illeték valamennyi vasúti díjszabásánál kerül alkalmazásra és pedig áruszállításoknál a fuvardíj 10 százalékát teszi ki, a személyforgalomban pedig a menetdíjak 5 százalékát. Ez az illeték, amely október 7-én lép életbe, egyelőre másfélévi időtartamra szól és ennek vételei a vasut által nemzetvédelmi célok érdekében végzett beruházások költségeinek fedezésére szolgálnak. A minisztertanácsi rendelkezés értelmében a közlekedés, gyorsáru, a bérmentesítési bélyeg feladott áru, valamint a kivitelre kerülő fuvardíjainál nem került alkalmazásra az új illeték.

— Nem kell személyzeti adót és betegsegély járulékot fizetni a koncentrált „családi segély” után. Az ezévi május 8-iki törvény kötelező intézkedése folytán a gyakorlatra bevonult katolikus családtagjai azoknak félfizetésére, mint családi segélyre tarthatnak igényt, ha a bevonult munkaadójának ötnél több alkalmazottja van, üzemi foglalatban állott. Ezen családi segélyek nem esnek az adótörvény szerint fizetési adóval terhelt jövedelmek sorába és így ezek után fizetési adó sem rosvandó le. Hasonlóképp nem fizetendő ezen családi segélyek után sem betegsegélyző, sem balesetjárulék, miután azok fizetés jellegével nem bírnak.

SPORTSEMÉNYEK

Az Electrica B-liga mérkőzés keretében legyőzte a Mica csapatát

Temesvárott vasárnap délután az Electrica pályán az Electrica csapata a brádi Mica együttesével találkozott B) liga mérkőzés keretében. A mérkőzést 1:0 (1:0) eredménnyel a temesvári csapat nyerte meg. Bíró volt Szilágyi (Resica). A győztes csapat megérdemelten szerezte meg a pontokat. A második féldőben

az Electrica elsősorban a védelemre fektette a főszínt és ezzel sikerült is a Mica néhány veszélyes támadását visszaverni. Később a csapatsűrűbb támadásba ment át, a védelem kifogálatlanul dolgozott. A Mica együttese keményen dolgozott, de technikája ezúttal cserbenhagyta

Második bajnoki mérkőzését is elvesztette a Gloria

Kinizsi — Gloria 6:5 (3:2)

A Kinizsi csapata vasárnap játszotta le második bajnoki mérkőzését az aradi Gloria ellen. A temesvári együttes sokkal jobban és lelkesebben játszott, a Gloria játékosok mindvégig úgy játszottak, mintha három-négy góllal vezetnek volna. A két csapat a következő felállításban játszott:

Kinizsi: Osztermann — Szatron, Losonc — Wetzler III., Petsovsky, Losonc II. — Csapó, Kovács, Thierjung, Bajusz, Mahita.

Gloria: Slavici — Doemanov, Volentir — Siclevan, Codreanu, Nicola — Tudor, (Igna), Régnér II., Fritz, Henegar, Igna (Tudor).

A Kinizsi a játék elindulása után azonnal támadólag lép fel és Thierjung már a második percben megszerezte a vezetést. Ezután Bajusz szerzett újabb gólt. Fritz egyéni játék után szépített az eredményen. Thierjung áttemeli a labdát a kiszaladó kapus felett és Mahita zavartalanul helyezi el a labdát a hálóban. Régnér II. beadását Wetzler III. öngólabba fejeli. Szünet után Bajusz, majd Thierjung egymásután két gólt szerez csapatának. A Gloria ezután erősít és sikerül is neki Fritz, Henegar és Igna révén csökkenteni a Kinizsi előnyét. Siclevanak volna alkalma egyenlíteni, azonban a kapu fölé bombázza a labdát.

A győztes csapatban Losonc I., Wetzler III., Thierjung és Losonc II. voltak nagyon jók, míg a Gloriában Volentir, Codreanu megféleltek. Az új kapus nem vált be, nagyon gyenge volt. Doemanov helyenként jó volt.

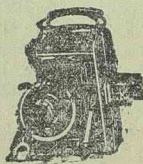
Második osztály

Fortuna — Ancora 4:0 (1:0). III. ker. — Dura 1:0 (0:0). Cultura — Freidorf 0:0. Juventus CSHN 3:2 (0:0).

A kerületi bajnokság

Kadima — Rapid 2:1 (1:1). Fratelia — Jandarni 2:0 (1:0). Patria — Vulturii 3:1 (2:0).

Tánczer a Ripensia játékos. Tánczer (Táncos), a Ferencváros volt játékos, a Ripensia részére kérte átigazolását. Tánczer résztvett a Ripensia legutóbbi edzésén is, majd Lazar Cornel dr. elnök előtt aláírta az igazolólapot. Az egyesület vezetősége már elküldötte az igazolólapot Bucurestibe. A játékos kedden érkezik meg a fővárosra, mert jelentkeznie kell ezrednél katonai szolgálatra. Tánczert a 2. számú vasúti ezredhez osztották be és most megy gyakorlatra.

Foto-Sport Optik

Fotolaboratorium „Argfa”, „Kodak” és „Voigtlander” gépek és filmek.

A. M. Mülley

Timisoara I., Strada Solderer 11.

Tíz gólt rugott a CAMT

Barátságos mérkőzést játszott a CAMT a Victoria csapatával az RGT-M-pályán. Bíró Uliczay volt. A jóképességű Victoria, amely a másodosztályú bajnokság egyik komoly jelöltje, súlyos vereséget szenvedett, amennyiben az A) ligás CAMT tíz góllal terhelte meg a Victoria hálóját. Eredmény volt 10:0 (4:0). A CAMT-ban Chirouii és Persám a védelemben, Iliás a fedezetsorban, továbbá Bedő, Zsizsik és Reiter álltak meg kitünően helyüket. A Victoria együttesében különösen a két hávéd dolgozott eredményen.

**Nemzeti bajnoki mérkőzés
Bucurestiben**

Juventus — Sportul Studentesc 3:3 (2:1). A csapat heves küzdelmet vívott. Szünet után a lányok csak tíz emberrel játszottak, mert a bíró ümitrescut durva játék miatt kiállította. A Juventus megérdemelte volna a győzelmet is, mert jobban játszott ellenfelénél.

Hungária legyőzte az Ujpest csapatát

A magyar nemzeti bajnokságban vasárnap a Hungária csapata legyőzte KK győztes Ujpestet. Az eredmény nál is inkább meglepő, mert a múlt vasárnap a Hungária a Bocskaitól vereséget szenvedett. Többi eredmények:

- Taxisok — Gamma FC 3:0 (1:0).
- Ferencváros — Törökve 4:2 (3:0).
- Elektromos — Haladás 3:1 (0:0).
- Szeged FC — Bocskai 2:0 (1:0). A második elődöntőben felbuzakadt.
- Nemzeti — Kassai AC 3:0 (1:0).

KÖNYVEK

— Magyar néző. Cs. Szabó László könyve. Nyugat kiadás, könyvnapri ára kötve 119 lei.) Cs. Szabó László erősen benne él korában, éles zemmeli figyeli mindenféle oldaláról, érdeklődése majdnem korlátlan, bőven van szempontja mindenféle dolgok megfigyelésére és megvilágítására, érke a kis és nagy dolgok közötti kapcsolatok megismerésére és felmutatására. Könyvből, újságból, itazásból, tapasztalatból merített tudása annyira, hogy szilárd alapja lehet ítéletének s hirtelen támadt, sokszor szeszélyes ötletei is súlyt kapnak tőle. Kis megfigyelési tűkőr-cserepek, de olyan tűkőr-cserepek, amelyekbe belenézett a mai világ. Jóformán napról-napra kísérő a múlt szeptember közepé tájaitól tartó történelmi eseményeket a maga külön megfigyelő állásából, a rádió iradásiából nézve. Sikerkül lerögzítette egy emlékezetes időpont légkörének sürítetttségét, írása elsősorban így dokumentum. Azt adja, amit hivatalos jelentések, hírlapi közlemények nem tudtak adni. Olyan író ez, akinek természetes légköre művelten lenni és sokfelé érdeklődni. Egy-egy megállapítása pedig mint egy epigramma s a tanulmányból jókora sereg „maximá”-t lehetne kiszedegetni, mondatai sokszor olyanok, mint egy lánzsza-vég.

— Török Sophie: Nem vagy igazi! (Nyugat kiadás, könyvnapri ára kötve 119 lei.) Megszületik előttünk egy gyermek, csak éppen az apja, aki nemzette, nincs jelen, ahogy egy róka, vagy farkas nincs ott kölyke születésénél. Az eset tökéletesen indokolt. Más dolga van. A kenyér. Mégis horzasszó! Olvassuk a születés misztériumának éles, részletes, pontos orvosi rajzát. De a csecsemő kicsit mégis idegen attól a testtől, amely a világra hozta. Az előtérbe lép, roppant szenvedéllyel és vadsággal egy meddő asszony. Ezé a gyerek! Ő akarja jobban, ő teremtette meg a lehetőséget arra, hogy megszülessék. Kényes kérdéshez, csaknem babonához nyúl hozzá a történet. Vajjon olyan fontos-e a fizikai kapcsolat, amely a szülő és gyermeke között van, vagy vannak más kapcsolato kis, amelyek nélkül az élet nem jutott tovább a kezdet durva formáinál? Török Sophie oly indulatos erővel állítja, hogy valakinek lehet gyermeke akkor is, ha nem szült, hogy el kell hinni, az ember szinte hajlandó kisebb jelentőséget adni a folyamatnak, a hogy a gyermek fogan és a világra jön, hozzátársítva a test dolgaihoz valami mást is, amely összefoglal mindenkét, aki él.

— Szentimrei Jenő: Kölcsey Ferenc életregénye: „Ferenc Tekintetes Ur” nem más, mint Kölcsey Ferenc. A nagy költőnek és a magyar reformkor örökéletű harcos politikusának életéről írt könyvet Szentimrei Jenő, az erdélyi irodalom egyik kiváló képviselője. Az író végigvezet könyvében mindazon tájakon, amelyek Kölcsey életében szerepet játszottak és végigvezet azokon a szellemi áramlatokon, országot újító mozgalmakon, amelyeknek a költő tollal és élőszóval közlirajongott és rettegett bajnokja volt. A megújuló nemzet életének csodálatos reggelle volt ez a korszak a hosszú tespedés után. Szentimrei Jenő könyve ennek a rendkívüli kornak és egy kivételes magyar puritán alakjának és nagyszerű küzdelmeinek a dokumentuma. A mult eseményeinek felvonultatásában, a költő és az ember portréjának eleven rajzában egyaránt kiváló és lebilincselő olvasható a „Ferenc Tekintetes Ur”. Szentimrei Jenő: Kölcsey Ferenc életregénye a budapesti Athenaeum életregény sorozatában jelent meg. Igen szép kiállításban 178 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál: Kolozsvár.

— Emőd Tamás versei. A halkszavú, finom érzésű Emőd Tamás Ady Endre és a Nyugat gárdájához tartozott. Költészete tisztá, áhítatos, nemes, becsületos. „Az igazaknak, a keveseknek, a csendeseknek, a heveseknek” a verseskötet bevezető motója. A verseskötet Emőd Tamás költészetének teljes gyűjteménye. A pompás verseskötet, amely 360 oldal, az Officina könyvkiadó vaszkos bibliofil kiadásában jelent meg, Emőd Tamás versei füzve 158 lei, szép amatőr vászonkötésben 191 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj. Kérje az Officina könyvek teljes jegyzékét.

Rádió

KEDD, SZEPTEMBER 12.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Időjelzés. 12:03: Hangverseny. 13: Időjelzés. 13:35: Népdalok. 14: Művészeti hírek. 14:10: Rádió újság. 14:30: Hanglemezek. 15:10: Aktualitások. 19: Időjelzés. 19:02: Tudományos krónika. 19:17: Énekkari hangverseny. 20: Előadás. 20:15: Hanglemezek. 21: Szalózene. 22: Rádió újság. 22:25: Tánclémezek. 22:40: Olasz és spanyol dalok. 23:00: Rádió újság. 23:15: Hangverseny. 23:45: Francia, és angol nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 11:20: Felolvasás. 11:45: Felolvasás. 13:10: Hanglemezek. 17:10: Asszonyok tanácsadója. 18:10: Cigányzene. 19:05: Előadás. 19:20: Hangverseny. 19:45: Előadás. 20:25: Hangverseny. 20:50: A csoda tűkőr. Mesejáték 3 felvonásban. 23: Tánclémezek. 24: Hangverseny.

Budapest II. 20:25: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21:20: Balalajka zene. 21:50: Előadás. 22:20: Hangverseny.

SZERDA, SZEPTEMBER 13.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12: Időjelzés, vizállás-jelentés. 12:03: Hangverseny. 13: Időjelzés és sportközlemények. 13:05: A hangverseny folytatása. 13:40: Hanglemezek. 14: Látványosságok, művészeti hírek. 14:30: Hanglemezek. 15:10: Időszervi közlemények. 19: Időjelzés és időjárás-jelentés. 19:02: Művészeti krónika. 19:17: Hanglemezek. 19:55: Felolvasás. 20:10: Rádiózenekar. 21: Énekszámok. 21:25: A rádiózenekar folytatása. 22: Sporthírek. 22:25: Tánclémezek. 22:35: Hanglemezek. 23: Hírek. 23:15: Hangverseny. 23:45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 11:15: Gyermek előlélt. 11:45: Felolvasás. 13:10: Katonazene. 14: Katonazene. 17:15: Diákfélóra. 18:10: Szalózene. 20:25: Cigányzene. 21:20: Hangfelvétel. 21:55: Hanglemezek. 23: Katonazene. 24: Hanglemezek. 24:35: Cigányzene.

Budapest II. 20:30: Hangverseny. 21: Hírek. 21:20: Előadás. 21:50: A közönség kedvelt lemezei.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irtá: K. D.

Vajjon mi is lett Lilyannal? Hova és kivel ment el, tünt el. Születől minden haza írott levében megtudakolta, nem hallottak-e valamit Lilyannól, nem jött-e vissza, vagy nem adott-e legalább fletjeit magáról? De válaszuk mindig ugyanaz volt: Lilyannól semmi hír. A rendőrség hasztalan kutatótt és nyomozott a mindinkább rejtélyessé váló eltűnés után. Pedig körözolevelet bocsátottak ki, mely részletes személyleírással és fényképpel a világ minden redőrségéhez eljutott, még sem tudtak a legcsekélyebb eredményre jutni.

Azt nehezen megállapították, hogy az a bizonyos autó, amelyen elmentek, közben hol volt elrejtve az erdőben, az autót, illetve irányát kipuhatólták, tudták, melyik kis kikötővárosba érkezett, de ott aztán megszakadt minden nyom. A szökevények minden bizonytal hajóra szálltak és tulmentek a csatornán.

Aggódo töprengései közben azután, ha az jutott eszébe, hogy Lilyan az a nő, akit oly végtelenül szeretett és aki azt hazudta, hogy szintén szereti őt, ritul megcsalta és hűtlenül elhagyta őt egy másikkal, keserűen nevetett és elhatározta, hogy nem törődik többet a dologgal.

Erzéseit és gondolatait azonban nem tudta megváltoztatni és leküzdni. Hiszen szerette, végtelenül szerette most is azt a leányt.

Lilyan... Lilyan...
Ilyen kétségek között kereste a feledést. Ronald, el akarta felejteni még a leány emlékét is, de nem tudta. Híába akarta, sehogysem tudta.

A kis éjjeli mulató nem volt éppen Madrid legelőkelőbb helyén. Alacsony helyiségét köröskörül függő vörös lámpák világították, meglehetősen gyéren. A kis ovális asztalok között vad párok tárcolat, az asztalokon különböző színű italokkal, megtöltött poharak és üvegek csillogtak a derengő lámpafényben.

A helyiség nem volt a legjobbak közül való, de szórakozni nagyszerűen lehetett benne. Jókévd és jókedvű leányok voltak mindenfelé. És mi kellett volna más Ronaldnak ebben a lelki állapotban? Egyszer egész véletlenül tévedt be Madridban vaio tartózkodása idején ebbe a kis mulatóba és úgy megszerzte, hogy ezental minden este ide látogatott. Szivesen látott és közismert törzsvendég lett.

A terem közepén karcsú és csodálatos hajlékony spanyol nő táncolt. A teste olyan volt, mint egy párdúc, de úgy mozgott és csavarodott, mint egy kígyó. Heves, nyugtalan spanyol táncot járt és a szemei, amelyek olyanok voltak, mint a korom, úgy csillogtak, mintha rejtett kristályok verték volna vissza belőlük a rájuk szűrődő fényt. Exotikus zenekar kísérte, amelyből kikiabált egy facimbalom és a nagydob hangja.

Táncolt, azután, amikor egy örült forgással kimerítette minden táncudását, énekelni kezdett. Amilyen vad volt az előbb és szenvedélyes, amilyen fektelen erő sugárzott tagjaiból, olyan szeiid és ábrándos lett most.

Egy kis dalt énekelt a szerelemről, a mámorról, hogy mindenki érzékenyült, az érzékenyülés pillanatában pedig ismét felugrott, a zene hirtelen örült fortissimóba csapott és olyan táncot járt, amilyent Ronald még sohasem látott.

A frivolus és a szelidség, a művészet és az izléstelenség és az esztétika keveredtek benne érzéket elkápráztató és föléiságzó módon.

A tömeg visszafojtott lélekzettel, érzi ki szomjusággal leste és a sok tekintet csak úgy tapadt rá. A nő végül is egy nagy forgás után térdre bukkott. Térdéit a földön teljesen szétfeszítette, törzsét hátrahajlította és fejét hátravetette, hogy lábujjait érte. Sokáig maradt így mozdulatlanul, miközben a mulató közönsége tapsolt, tombolt és örjögött.

Ronald is tapsolt.
Különös érzés fogta el. Szinte kényelmetlenül érezte magát, annyira fellázgatta ez a vad tánc. És nő mintha tánc közben állandóan őt nézte volna különös mosolygással. Azzal a mosollyal, amely nagyon kevés férfinek jut ki és azt akarta tudomására adni, hogy csak saját magáért tetszik neki. Vagy

csak tévedett? Esetleg nem is neki szólt ez a mosoly?...
Körülnézett a helyiségben, ahol nagy jókedv uralkodott és olyan füst volt, hogy vágni lehetett. Hátha talál valakit, akitől kérdezősködhette a táncosnó felől. Körülnézett, de hirtelen még pincér sem volt a közelben. Ellenben megjelent maga a táncosnó. Kis tányérral járt körül az asztalokat. Itt ott is megveregettek meztelen karját és a kezében levő tányérra hulltak a rézpénzek.

Ronald elfordította a fejét. Utálta ezt a jelenetet. A nő most melléje ért. Nagyobb összeget vetett a tányérra, de a nő nem ment el.
Egy ideig rávilágított különös nézésével, azután közelebb húzódott hozzá és halkán, szelíden, olyan gyöngédséggel szólította meg, amelyet igazán nem várt tőle:
— Sennor olyan nagyon egyedül ül itt...
Ronald zavartan nézett fel rá, azután elmosolyodott és kedvesen, udvariasan válaszolt:
— Sokszor nagyon jó az egyedüllét, szenorita...
Maga mellett érezte a táncosnót, akiből különös illat áradt, látta meztelen vállainak bársonyos hófehérségét és már-már szólni akart neki, üljön melléje, szivesen látja, amikor hirtelen eszébe jutott mi is van ma, milyen nap: Lilyannal való eljegyzésének évfordulója...
Egy pillanatra lehunyta a szemeit.
Lilyan...
Hirtelen ellökte a bizalmasan hozzásimuló tétet és tágranyit szemekkel látta bársonyosnak hitt bőre klettségét, formái petyhüdségét, tekintete kacérságát.
Elkomolyodott és nem folytatta a beszélgetést, hogy a nő értsen belőle, itt nincs mit keresnie, hogy mehet tovább. Csak nem fogja ezt a napot, ezt az emlékezetes évfordulót egy ilyen nővel beszennyezni. Most már valósággal undorodott tőle.
A táncosnó még egy ideig ott állt előtte csodálkozva, hogy ez a férfi visszatartotta és nem óhaját vele közelebből megismerkedni, azután mosolyát gunyosan fitymáló lenézésre változtatva, egy rövid vállvonás kíséretében tovább ment a sarkokban álló asztalhoz, amely körül nyolc-tíz férfiből álló, nem éppen bizalomgerjesztő kinézésű társaság állt.
(Folytatjuk)

A reumatizmus — ha nem kezelik, — majdnem mindig kronikussá válik és akkor — tulás nélkül megállapíthatjuk — minden öröm eltűnik a életből. Ennek a betegségnek oka — közismerten — a húgysavfelhalmozódása a szervezetben; tehát meg kell szabadulnunk tőle. Régebben Salicyles készítményekkel kezelték, nem akarunk ennek a kezelési módnak számos hátrányára rámutatni. Azonban leszögezzük, hogy ma már van egy általánosan elismert készítmény, amely a reumatizmus minden formáját eredményesen kezeli, és ez az

URODONAL a legerősebb oldószert, a húgymérgek kiválasztószere

A világ legjelentősebb profeszora ajánlják és önmaguk is rendszeresen használják.

Mindenki aki reumatizmustól, köszvénytől, ischiastól, bősorkányszúrástól, májzavaroktól, epe-, máj- és vese-kövektől szenved, szedjen URODONAL-t ez az egyetlen kezelési mód, amely visszadhítja egészségüket.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Bonnet távozik — Petain tábornagy hadügyminiszter lesz

Párisból jelentik: Beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy Daladier miniszterelnök a kormány átalakítása esetén a külügyminiszteri tisztséget önmagának tartja meg és a hadügyminisztérium élére a 83 éves Petain tábornokot szemelte ki. Ha Petain tábornok elvállalja a tisztséget, akkor Bonnet jelenlegi külügyminiszter menne Burgosba francia nagykövetté.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fűdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovathoz szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flander-trafik, Piata L. novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Oktatás

Oktatás középiskolai tanárnő privátórákat ad német, angol, francia, latin, görög, román és magyar nyelvből, továbbá stenografiából a 3 hazai nyelvben. III., Bulev. Carol 7. II. sz. 9 ajtó. 1185

Angol órák, egyenként és csoportban új módszerrel. III., Str. M. Gáspár 3. Telefon: 13-70. 1293

Középiskolások korrepetálását szívesen és jutányosan vállalom. Agótha Andrei, III. Bulev. Carol 43. 1317

Állást keres

Hadmentes intellektuel, volt főkönyvelő-nagykereskedő, széleskörű kereskedelmi ismerettel, elsőrangú bank referenciákkal, bizalmi állást keres, pénztári, raktári, utazói, vagy pénzügyes minőségben. Cím a kiadóban. 1314

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tiszta asszony (úgyszintén otthoni mosást is) Kovács, III. Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

Német nevelő állást keres nagyobb gyerekek mellé. Cím: Német nevelő, Dumbraveni, jud. Târnăva Mică, Str. Regina Maria 31. 1318

Alkalmazás

Fejőró szakácsnő azonnalra keresték, aki a román konyhához is ért. I. Bulvard Regina Maria 17. 1242

Női tőlkabát, jókarban lévő, megvételre keresték. II., Str. Scolii 13. Gilde. 189

„Quo vadis Európa” a legaktuálisabb könyv, a háború okairól, a világ fegyverkezéséről és Európa jövőjéről. Orich Viktor műve ma a legérdekesebb politikai és történelmi tanulmány. 1504

Sonkavágógép „Berkei” jutányos árral eladó. Klimek A. Lugoj, Str. Bujinca 2. 1315

Lakás

Bátorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1089

Külföldre

Háziorzó kutyámat oda ajándékozom, illetkedvőnek. Freidorf, XXVI. ucca 21. szám. 188

Torna, tenisz és ucai vászon cipők

34 számig párja Lei 70, 35-től 40 számig Lei 85, 41-től

44 számig Lei 95

Divatos női cipők sarokkal Lei 100, térfi Lei 125

Gumirozott gyermek eső PELERINNEK Lei 278-tól 375-ig

ARENA GUMIPIAR III. Traian kidal szomban

LEGUTJAB

Németország csak Lengyelország ellen akar háborút

Berlinből jelentik: A Frankfurter Zeitung „Mai mérleg” címmel nagyobb hadászati és politikai képet ad a helyzetről. A cikk azzal a meggyőzőséggel kezdődik, hogy

a mai német nép nem él a lelkesedés ama n. morában,

amely az 1914 évi világháború első napjait a győzelemre jellemezték. Mégis minden intézkedést nyugodtan fogadott és

mindent megtett jövőbeni sorsának megvédésére érdekében.

Nem lehetséges az, hogy belső harci viszályt tapasztaljon a népi körökben. A német nép öntudatos és acélos akaratúval vette fel a harcot. Nagy megkönnyebbülés számára, hogy Oroszország nem ellenfelei oldalán. Megnyugtattja az a tudat is, hogy

Olaszország fontos szerepet vállalt a háború elszigetelésénél.

Németország vezetői hangsúlyozzák, hogy céljuk kizárólag Lengyelországra terjednek ki. A nyugati szemben Németországnak nincsenek háború céljai.

Olaszország nem vett meg a Brement

Nápolyból jelentik: Azokkal a külföldi hírlapokkal kapcsolatban, hogy az olasz kormány megvárta a Bremen német óceánjárót, illetékes helyi újságok kijelentik, hogy ez nem felel meg a valóságnak.

A szovjet határtól 30 kilométernyire költöztet a lengyel kormány?

Berlinből jelentik: A német fővárosba ellátott hírek érkeznek a lengyel kormány jelenlegi székhelyéről. Minthogy az előretört német csapatok Lemberget is veszélyeztetik, a lengyel kormány állítólag Lembergből is tovább költöztet. A legutóbbi jelentések szerint a lengyel kormány legfőbb tagja az orosz határtól 30 kilométernyire fekvő Krzemilniec községben tartózkodik.

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle illómentes krémeket, illómentes szappant és illómentes parfümöt, három szomban. Kapható kizárólag a

Városi gyógyszerertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Bratianu.